

Tilråding til Miljødirektoratet om ni områder med vern av skog

- Utvidelse av Sandbu naturreservat, Sel kommune
- Utvidelse av Sjoa naturreservat, Sel kommune
- Utvidelse av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune
- Utvidelse av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune
- Utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, Løten kommune
- Utvidelse av Korpreiret naturreservat, Løten kommune
- Opprettelse av Raunberget naturreservat, Vestre Slidre kommune
- Opprettelse av Baggerudberga naturreservat, Nordre Land kommune
- Opprettelse av Snøåsen naturreservat, Nordre Land kommune

Mai 2024

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 8 | 2024

Forfatter: Alexandra Abrahamson
Tittel: Tilråding til Miljødirektoratet om vern av skog

ISBN: 978-82-8410-045-6

© 2024 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Innhold

1. Forslag	6
1.1 Hjemmelsgrunnlag.....	7
1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget.....	8
1.3 Andre interesser.....	11
1.4 Planstatus	12
2. Saksbehandling.....	12
2.1 Saksbehandlingsprosesser.....	12
2.2 Forholdet til utredningsinstruksen	12
2.4 Forvaltningsmyndighet.....	13
3. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen.....	13
3.1 Avgrensing	13
3.2 Verneforskriftene	14
4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak.....	15
5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser.....	15
5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	15
5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser.....	16
5.3 Avveining skogvern – skogbruk.....	16
5.4 Forvaltningsmyndighet.....	17
6. Beskrivelse av det enkelte område med merknader.....	19
6.1 Utvidelse av Sandbu naturreservat, Sel kommune.....	19
6.2 Utvidelse av Sjoa naturreservat, Sel kommune.....	32
6.3 Utvidelse av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune.....	48
6.4 Utvidelse av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune	61
6.5 Utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, Løten kommune.....	71
6.6 Utvidelse av Korpreiret naturreservat, Løten kommune.....	83
6.7 Raunberget, Vestre Slidre kommune	93
6.8 Baggerudberga, Nordre Land kommune.....	102
6.9 Snøåsen, Nordre Land kommune.....	113

1. Forslag

Statsforvalteren i Innlandet sender med dette på høring forslag om vern av ni naturreservater i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). Seks av områdene er nye naturreservater, tre av områdene er utvidelse av eksisterende naturreservater. Utvidelsene foreslås som endringer av eksisterende verneforskrifter, unntatt for Sandbu naturreservat som får ny verneforskrift.

Tilrådingen omfatter ca. 9412 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 8155 dekar, og av dette er 6733 dekar produktiv skog.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Utvidelse av Sandbu naturreservat i Sel kommune, Innlandet fylke
2. Utvidelse av Sjoa naturreservat i Sel kommune, Innlandet fylke
3. Utvidelse av Vinstradalen naturreservat i Nord-Fron kommune, Innlandet fylke
4. Utvidelse av Heggshuselva naturreservat i Østre Toten kommune, Innlandet fylke
5. Utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat i Løten kommune, Innlandet fylke
6. Utvidelse av Korpreiret naturreservat i Løten kommune, Innlandet fylke
7. Raunberget i Vestre Slidre kommune, Innlandet fylke
8. Baggerudberga i Nordre Land kommune, Innlandet fylke
9. Snøåsen i Nordre Land kommune, Innlandet fylke

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene:

- a. (variasjonsbredden av naturtyper og landskap),*
- b. (arter og genetisk mangfold),*
- c. (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter).*

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen trua arter og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betras.*

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10 % vern av skog.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper og et stort antall truede og nær truede arter.

Vern av områdene bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. De foreslåtte verneområdene har stor variasjon og rikt artsmangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av artsmangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir. Vern av områdene vil bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er gammel barskog, som ifølge rapporten Skogvern som klimatiltak (NINA rapport 752) har det største karbonlageret per arealenhet i levende biomasse. Etter figur 1 i den samme rapporten kan den gjennomsnittlige karbonmengden i levende biomasse i skog som blir vernet, estimeres til å være om lag 70 tonn karbon per hektar.

I denne verneplanen er noen av verneverdiene for områdene knyttet til trolig åtte ulike rødlistede naturtyper som vil bidra til å fylle mangler i vernet. Samtidig vil de bidra til å bevare trua og nær trua arter.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslagene er innhentet fra ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, blant annet dokumentasjon i Narin - Lokalitetsdatabase for skogområder eller gjennom andre naturtypekartlegginger. Områder som er kartlagt etter Miljødirektoratets nye kartleggingsmetodikk for skogvernområder er også med (Skoganalyse).

Verdien av områdene er satt av Statsforvalteren selv ut fra verdivurderinger fra dissen kartleggingene, annet kunnskapsgrunnlag og egne vurderinger.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Areal skog (daa)*	Areal produktiv skog (daa)	Moh.	Verneverdi (kun utvidelse/hele verneområdet)
Sandbu NR utv.	Sel	2123	1875	1875	310-980	***(*)/***(*)
Sjoa NR utv.	Sel	49	44	44	490-620	-(*)/ 5
Vinstradalen NR utv.	Nord-Fron	697	625	559	320-540	5/6
Heggshuselva NR utv.	Østre Toten	57	57	57	190-270	*/3
Gitvola og Nordre Kletten NR utv.	Løten	4446	3686	2376	630-850	**(*)/***
Korpreiret NR utv.	Løten	143	129	129	450-490	*(*)/3
Raunberget	Vestre Slidre	255	255	230	365-480	4
Baggerudberga	Nordre Land	690	675	655	230-430	**
Snøåsen	Nordre Land	952	809	808	680-795	*
SUM		9412	8155	6733		

Tallene på skog og produktiv skog kommer fra tilbudet fra staten i erstatningsforhandlingene. For utvidelsene angis verneverdien først isolert sett for bare utvidelsen, men deretter også sett i sammenheng med eksisterende verneområde.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i områdene som foreslås vernet er hogst med tilhørende skogsbilvegbygging, og i noen grad muligens også kraftutbygging med nye kraftlinjer. Vern av de foreslåtte områdene skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til å sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for at stort antall truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringinger betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene. Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde nedenfor.

Dersom områdene ikke vernes, vil det være andre sektorloversom regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Andre interesser

Interesser knyttet til enkeltområdene listes opp under beskrivelsen av disse. For de forslag som gjelder utvidelser av eksisterende verneområder listes her kun opp interesser som berører utvidelsesarealet. Interesser i og inntil eksisterende verneareal antas avklart fra tidligere.

Kraft og energi

Det går kraftledninger i følgende områder:

- *Utvidelse av Vinstradalen naturreservat*
- *Utvidelse av Heggshuselva naturreservat*

Følgende områder grenser til kraftledningstrasé:

- *Utvidelse av Sandbu naturreservat*
- *Raunberget (lavspenning)*
- *Snøåsen (planlegging av linjer)*

Følgende områder grenser til regulert vassdrag:

- *Utvidelse av Vinstradalen naturreservat*
- *Raunberget*

Det er registrert kraftpotensial (digitalt småkraftpotensial) innenfor følgende områder:

- *Utvidelse av Sandbu naturreservat (inntil grensa)*
- *Utvidelse av Vinstradalen naturreservat*

Mineral

Det er registrert mineralforekomster innenfor følgende områder:

- *Ingen. Direktoratet for mineralforvaltning har uttalt seg til begge oppstartsvarslene og kan ikke se at det foreslåtte vernet kan få følger for registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift*

Samiske interesser

Følgende områder som tilrås i denne verneplanen ligger innenfor reinbeitedistrikt:

- *Ingen*

1.4 Planstatus

Alt areal i denne verneplanen er avsatt som LNFR i gjeldende kommuneplaner, med unntak for en del av utvidelsen av Heggshuselva naturreservat som er avsatt som Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone – formål «Natur og friluftsliv».

2. Saksbehandling

2.1 Saksbehandlingsprosesser

Samtlige ni områder i denne tilrådingen er kommet til gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Statsforvalteren har i verneprosessene lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med Glommen Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA.

Følgende tabell viser når tilbudene er kommet inn, og når områdene har hatt oppstart:

Navn	Tilbud*	Oppstart	Høring
Sandbu NR utv.	11.08.2020	15.01.2024	28.02.2024
Sjoa NR utv.	13.06.2022	15.01.2024	28.02.2024
Vinstradalen NR utv.	25.03.2021	15.01.2024	28.02.2024
Heggshuselva NR utv.	05.07.2021	15.01.2024	28.02.2024
Gitvola og Nordre Kletten NR utv.	21.10.2020	15.01.2024	28.02.2024
Korpreiret NR utv.	21.10.2020	15.01.2024	28.02.2024
Raunberget	17.08.2020	29.10.2021	28.02.2024
Baggerudberga	08.05.2020	29.10.2021	28.02.2024
Snøåsen	06.04.2020	29.10.2021	28.02.2024

**Datoen angir når første tilbudet for området forelå. Deretter kan ytterligere tilbud ha kommet inn*

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 5 vurderes samfunnsnyttene av verneforslagene på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 6 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete

merknader til verneforslag for de enkelte områder fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre samfunnsinteresser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i vernebestemmelser og avgrensning for verneforslagene.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er dermed oppfylt.

2.4 Forvaltningsmyndighet

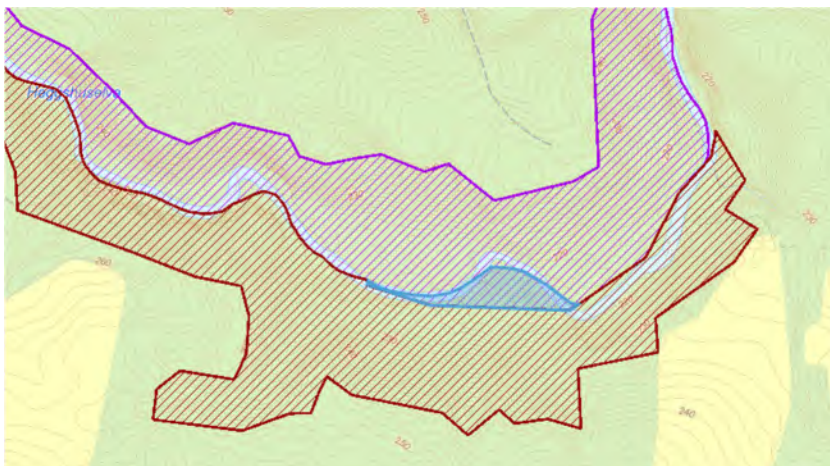
Aktuelle kommuner skal gjennom høringsprosessen gi tilbakemelding på om de ønsker å få tildelt forvaltningsmyndighet for nye verneområder i tråd med gjeldene politikk på området. Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når områder vedtas vernet.

3. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen

3.1 Avgrensning

Innenfor utvidelsen av Heggshuselva ligger en teig på ca. 2 dekar med uavklart eier og uten gårds- og bruksnummer. Eierskap til denne teigen vil avklares i forbindelse med merking av vernegrensa i regi av jordskifteretten etter vernevedtak, og da trolig inngå i en av de inntilliggende, to eiendommene som da allerede er med innenfor verneområdet (den ene i eksisterende reservat, den andre i den aktuelle utvidelsen). Det er utarbeidet egne erstatningstilbud med signerte avtaler for disse to mulige grunneierne, der avtalen vil falle bort for den som ikke er grunneier når saken er avgjort av jordskifte.

Teigen er vist på kartet nedenfor.

Figur som viser uavklart teig innenfor foreslått utvidelse av Heggshuselva naturreservat.

I foreslått utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat er det etter høring tegnet inn ytterligere en skiløypetrasé, og en trasé der sykling og ridning blir tillatt, jf. sammendrag av høringsuttalelser i kapittel 6.5. Det tilrås også en mindre justering av vernegrensa i eksisterende naturreservat for å tilpasse denne til grunneiers tilbud i verneprosessen. Den tilrødte vernegrensa følger nå den røde linjen, og ca. 3 daa tas ut av verneområdet. Endelig grense vil gås opp i felt av jordskifteretten sammen med grunneier og Statsforvalteren ifm. kommende grensemerking av reservatet. Denne endringen har ikke kommet inn gjennom høringen, men etter henvendelse fra grunneier siden lengre tilbake i tid.

Figur som viser nord-østre hjørnet av eksisterende Gitvola og Nordre Kletten naturreservat og den ovenfor beskrevne tilrådinga om grensejustering.

3.2 Verneforskriftene

Merk at noen av endringene i verneforskriftene for eksisterende naturreservater som foreslås utvidet ble gjort før høring på bakgrunn av ønske fra grunneierne i utvidelsesareal, oppdatering til ny forskriftsmal og en vurdering fra Statsforvalteren selv hvis viktige bestemmelser manglet fra tidligere. Alle endringer er synlige i tilrødte endringsforskrifter. I dette kapittelet lister vi kun opp endringer gjort etter høring.

- I foreslått, ny verneforskrift for Sandbu naturreservat er det i § 7 (søknadsplikt) tatt inn en hjemmel som tillater oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledninger inntil verneområdet, inkl. nødvendig motorferdsel, jf. sammendrag av høringsuttalelser i kapittel 6.1.
- I foreslått, ny verneforskrift for Korpreiret naturreservat er det i § 4 (ikke søknadsplikt) tatt inn en bestemmelse som tillater rydding og vedlikehold av eksisterende gjerder og gjerdetraséer i og inntil verneområdet, og i § 7 (søknadsplikt) nødvendig motorferdsel tilknyttet dette, jf. sammendrag av høringsuttalelser i kapittel 6.6.

4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende vernevedtak foreslås opphevet som følge av denne verneplanen:

1. Forskrift 4. september 1981 nr. 4757 om vern av Sandbu naturreservat i Sel kommune, Oppland.
2. Forskrift 14. desember 2018 nr. 1948 om vern av Sjoa naturreservat, Sel kommune, Innlandet.
3. Forskrift 22. juni 2018 nr. 965 om vern av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune, Innlandet.
4. Forskrift 27. november 2020 nr. 2534 om vern av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune, Innlandet.
5. Forskrift 21. juni 2019 nr. 831 om vern av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, Åmot kommune, Hedmark.
6. Forskrift 25. november 2016 nr. 1379 om vern av Korpreiret naturreservat, Elverum kommune, Hedmark.

5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Områdene er i kommunenes arealplaner i all hovedsak avsatt til Landbruks-, natur-, friluftsliv- og reindriftsområder (LNFR-områder), og resten til Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone – formål «Natur og friluftsliv». Kartlegginger av områdenes naturverdier er gjennomført som del av verneplanprosessen. I noen tilfeller er eksisterende data brukt som utgangspunkt for vurdering av verneverdi.

Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensing og forskriftsutforming.

Statsforvalteren mener at verneforslagene slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdene vil være utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene. I tillegg vil det kunne være behov for å restaurere natur i noen få av områdene. Slike restaureringsareal finnes i Raunberget der noe av skogen kan kreve tynning, og i Snøåsen der noe av rikmyra er grøftet.

5.3 Avveining skogvern – skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avirkningen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger.

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato.

Åtte av områdene som omfattes av denne verneplanen er tilbudt for frivillig vern av grunneiere før 1. februar 2022. De omfattes derfor ikke av oppdraget fra Klima- og miljødepartementet. Kun tilbudet for utvidelse av Sjoa naturreservat er kommet inn etter denne datoen.

Betydning for vern	Har	V1	V1S7	V1S6	V1S5	V1S4	V1S3	V1S2	V1S1 ¹⁾
		V2	V2S7	V2S6	V2S5	V2S4	V2S3	V2S2	V2S1 ¹⁾
		V3	V3S7	V3S6	V3S5	V3S4	V3S3	V3S2	V3S1
	Kan få	V4	V4S7	V4S6	V4S5	V4S4	V4S3	V4S2	V4S1
		V5	V5S7	V5S6	V5S5	V5S4	V5S3	V5S2	V5S1
		V6	V6S7	V6S6	V6S5	V6S4	V6S3	V6S2	V6S1
	Har mindre	V7	V7S7	V7S6	V7S5	V7S4	V7S3	V7S2	V7S1
			S7	S6	S5	S4	S3	S2	S1
			Har mindre	Kan få			Har		
	Betydning for tømmertilgangen								

Figur 1 Matrise for områdets betydning for tømmertilgangen og betydning for vern. Grønne områder angir områder hvor vern skal prioriteres fremfor skogbruk, røde ruter angir at tømmertilgangen skal prioriteres fremfor vern og gult felt angir områder som må vurderes nærmere av Statsforvalter.

Betydning for tømmertilgangen vurderes for det areal som er tilbudt, mens betydning for vern vurderes for verneverdig areal innenfor tilbudet. Utvidelsen av Sjoa naturreservat som nå foreslås for vern, ligger innenfor de kategorier som skal prioriteres for vern (grønne ruter). Gjennom verneplanprosessen er det gjort tilpasninger mot skogbruksinteresser og andre interesser.

Område	Betydning for vern og tømmertilgang	Tilbudt areal	Foreslått for vern
Utvidelse av Sjoa naturreservat	V3S7	49,1 daa	49,1 daa

5.4 Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren gjorde i både høringsbrevet og høringsdokumentet kommunene spesielt oppmerksomme på å svare ut om de ønsket å få tildelt forvaltningsmyndighet for verneområdene.

Statsforvalteren har i forbindelse med høringen fått avklart at Nord-Fron, Sel og Østre Toten kommuner **ikke** ønsker å overta forvaltningsmyndighet for verneområdene innenfor kommunegrensene, inkludert områdene i denne verneplanen (hhv. Vinstradalen i Nord-Fron, Sandbu og Sjoa i Sel samt Heggshuselva i Østre Toten).

Vestre Slidre og Nordre Land kommuner **har ikke uttalt seg**. Vestre Slidre har ikke uttalt seg til høringen angående forslag om Raunberget naturreservat. Nordre Land kommune har uttalt seg til høringen av Baggerudberga og Snøåsen naturreservater, men har ikke kommentert spørsmålet om forvaltningsmyndighet.

Løten kommune berøres av verneplanen med utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten samt Korpereiret naturreservater. Kommunen har ikke uttalt seg til verneplanen, men det er uansett ikke aktuelt med kommunal forvaltningsmyndighet her da begge naturreservatene deles med hhv. Åmot og Elverum kommuner.

6. Beskrivelse av det enkelte område med merknader

6.1 Utvidelse av Sandbu naturreservat, Sel kommune

Verneverdi: ***(*) (nasjonalt verdifullt, nært nasjonalt verdifullt og svært viktig)

Totalareal: 2123 dekar

Areal skog: 1875 dekar

Areal produktiv skog: 1875 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 20 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en lite påvirket naturskog med bl.a. biologisk gammel furuskog med betydelig brannhistorikk og med stort spenn i naturvariasjon med en meget spesiell og sjelden utforming av edellauvskog bestående av en rik høgstaude-lågurt-almeskog i naturskogtilstand i tillegg til kalkrike bergvegger, bekkekløfter, rik gråor-heggeskog og heterogen rik blandingskog som stedvis er gammel og har mye død ved, samt lågurtfuruskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for truede og sårbare arter innenfor mange artsgrupper, særlig bergveggsarter av lav og karplanter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneformål i eksisterende naturreservat

Formålet med fredningen er å bevare en montan utforming av gråor-heggeskog med en plantegeografisk interessant forekomst av alm.

Utvidelsen av Sandbu naturreservat ligger på vestsiden av Gudbrandsdalen i ei lise ved Sandbu, ca. fem kilometer sør for Otta. Eksisterende edelløvsogsreservat ligger sentralt i området. Området er hovedsakelig østvendt, med stor topografisk variasjon i form av stort høydespenn (310-980 moh.), stort innslag av bratte bergvegger og skrenter, bekkekløfter med variasjon i eksposisjon. I øvre deler er det også noe slakere terreng opp mot tregrensa. Hoveddelen ligger i mellomboreal og nordboreal vegetasjonsone, men nedre del av lia har sørborealt preg (ca. 10%). Vegetasjonsseksjon er i overgangen mellom svakt oseanisk til svakt kontinental seksjon. Treslagsfordelinga er stor selv om edelløvtrær (alm) er svakt representert utenfor eksisterende naturreservat. Ca. 65 % av

skogen har middels bonitet, 25 % lav bonitet og resten høy bonitet. Ca. 65 % er i hogstklasse 5, 30 % i hogstklasse 4, og resten i hogstklasse 3 og 2.

Arealet er kartlagt i 2021 etter både ny metode med NiN-skogkartlegging, men samtidig også beskrevet etter den tidligere metoden for kartlegging av skog. De bratteste og mest rasfarlige områdene er ikke besøkt, og det kan antas at det her kan finnes ytterligere forekomster av særlig den spesielle lavfloraen i området enn det som nå er registrert.

Området et stort spenn i naturvariasjon, er lite påvirket i nyere tid og har et høyt artsmangfold med trua og nær trua arter innen mange artsgrupper. Området består av en blanding av en til stor del rike skogtyper med både lauv, gran og furu. Området er dominert av eldre og gammel skog som generelt er lite påvirket av nyere inngrep. Det finnes et stort artsmangfold knytta til bekkekløfter med tilhørende skog og berg med høy, stabil luftfuktighet og ansamlinger av fuktige læger, og bergvegger av ulik eksposisjon i bratte lisider. Noen kravfulle arter er også funnet i gammel furuskog, delvis med brannhistorikk. Det meste av høyere liggende områdene med i hovedsak fjellbjørk er i seg selv lite interessante når det gjelder naturtyper og arter. Statsforvalteren har likevel valgt å ta også dette med for å øke variasjonen i området med hele spennet av skog fra Lågen opp til fjellet, og som vil kunne fungere som et økologisk krabbefelt for skogen lenger ned i lia ved et varmere klima.

Det samla artsmangfoldet for området høyt, med rødlistearter i mange artsgrupper og som har tilknytning til flere ulike skog- og bergveggmiljøer. Totalt 34 rødlistearter (4 EN, 9 VU, 20 NT, 1 DD i hht. Rødlista for arter 2021) er påvist. Disse fordeler seg på 1 bille, 8 karplanter som for eksempel dalfiol (VU), 16 lav som for eksempel elfenbenslav (EN), trollpraktlav (EN), tussepraktlav (VU) og lys brannstubbelav (VU), 4 moser som for eksempel hjelmragg (EN), råtetvebladmose (EN) og svøpfellmose (VU) samt 5 sopper som for eksempel nordlig aniskjuka (VU). Den prioriterte arten elfenbenslav er registrert på seks substrateneheter (blokk/bergvegg/tre). Arealet ligger innenfor distriktet «Midt-Gudbrandsdalen på strekningen fra Vinstra til Nord-Sel og Ottadalen opp til Vågåvatnet» og er kjerneregion for arten i nordvest-Europa med de klart største populasjonene. Noe areal (5-15 dekar) av den rødlista naturtypen høystaudegranskog (NT) finnes trolig. Nord i området er det gjennom kalkskogkartleggingen i 2018 også kartlagt lågurtfuruskog etter DN håndbok 13, der vi antar at deler av arealet kan være rødlistet etter gjeldende rødliste for naturtyper.

Området vurderes nær opp mot høyeste verdi, dvs. nasjonalt verdifullt og svært viktig (***), både sett i sammenheng med eksisterende naturreservat og isolert sett. Med ny kartleggingsmetode har dette området fått verneindeks 4,92. Dette skulle tilsi ca. regional verdi. Statsforvalteren vil anta at skogtypene i området er sammensatt av mange forskjellige strukturelementer av høy kvalitet, men i moderate mengder under metodikkens inngangsverdier slik at disse strukturelementene ikke telles med i indeksen. Artsinventaret, kartleggers beskrivelse av området samt den parallelle vurderingen etter den tidligere kartleggingsmetodikken tilsier at området har betydelig høyere verdi enn regional, og dette har blitt vesentlig vektlagt i vår vurdering av området.

Av generelle mangler i skogvernet finnes biologisk gammel skog samt noe lavlandsskog. Av regionale mangler finnes bekkeløfter, gammel granskog og rik blandingskog i lavlandet, og betydelige forekomster av rødlistet lav. Utvidelsen av Sandbu naturreservat vil fylle ut det økologiske nettverket av allerede eksisterende skogreservater med tilsvarende naturtyper i regionen som for eksempel Koloberget, Kjøremslia og Hånåhoppet naturreservater. Det jobbes også med å få frem flere tilbud med frivillig vern av skog med tilsvarende egenskaper.

Inngrepsstatus og andre interesser

Traktorveger er avmerka på vernekartet. Det finnes også andre gamle fersdelsveger og stier i området uten at disse er merka etter vår kjentskap. Deler av en gammel fersdelsvei som går opp midt i lia er bygget opp med en fin gammel tørrmur. Det ligger et gammelt kvernhus nordøst i området.

Inntil verneområdet går det to kraftlinjer, og det er også registrert et digitalt småkraftpotensial, se nærmere omtale under sammendrag av høringsuttalelser.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** *Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); grunneiere og rettighetshavere (inkl. Vinstra kraftselskap DA); lokale høringsinstanser:* *AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; regionale og sentrale høringsinstanser:* *Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk*

*museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.*

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: *Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almanning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.*

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

Elvia, Glitre Nett, Griug og Hafslund Eco Vannkraft AS har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Sandbu naturreservat.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Sjoa naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Sjoa naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Naturvernforbundet Ottadalen og Sel har sendt inn en uttalelse gjeldende utvidelsen av Sandbu og Sjoa naturreservater. De støtter verneforslagene. De spør samtidig om hvem som skal ha forvaltningsansvaret for områdene, og vil gjerne bli orientert om prosessen videre.

NVE har uttalt seg til utvidelse av Sandbu naturreservat. De ber her Fjellnett om å uttale seg om behov for oppgradering av linjer inntil vernegrensa. Til oppstartsmeldingen påpekte de at det inntil det foreslåtte verneområdet ligger et digitalt kartlagt vannkraftpotensial i Melemsåi. Potensialet utgjør 1,77 GW/år til en pris på 5,1 NOK/GWh (2023-prisnivå). Dette kan være et lønnsomt prosjekt. NVE bad Statsforvalteren om å orientere grunneieren om potensialet i dette området. Statsforvalteren beskrev sitt syn på dette i høringsdokumentet (gjengitt i vår kommentar nedenfor), og bad om at NVE uttalte seg til det. Det har de gjort, og de sier at i forbindelse med det digitalt kartlagte småkraftpotensialet så tegnes potensialet ofte skjematisk i NVEs Atlas. NVE har ikke mer detaljert informasjon om en aktuell utbyggingsløsning. NVE ber igjen Statsforvalter om å gjøre grunneier oppmerksom på energipotensialet.

Fjellnett AS (konsesjonær) skriver at det kan bli nødvendig med en fremtidig spenningsoppgradering av eksisterende 66 kV linje inntil vernegrensa for utvidelsen av Sandbu naturreservat. På grunn av at det er flere linjer (22 kV og 66 kV) som går parallelt på deler av strekningen, og derav blokkert, er det ikke mulig å flytte linja som grenser til verneområdet. De ber derfor om at det i verneforskriften tas inn bestemmelser som gjør det mulig å utvide ryddebeltet ved en spenningsoppgradering der flytting av linja ikke er mulig.

Sel kommune har uttalt seg til forslaget til utvidelse av Sandbu naturreservat, der formannskapet har støttet kommunedirektørens innstilling. Ut ifra et skogbruksfaglig synspunkt, der en ser skogsdrift i forhold til verneverdi, mener kommunen at det er akseptabelt med vern av denne type arealer. De har ellers ingen vesentlige

skogbruksfaglige merknader, men foreslår at eksisterende traktorveger innenfor verneområdet kan breddeutvides for å kunne brukes ved skogsdrift av inntilliggende arealer. Området ligger i svært krevende skogsterreng. Verneforslaget berører ikke viltinteressene i negativ grad, og de har ingen vesentlige viltfaglige merknader. Det er viktig at jakt, fiske, beiting og sanking kan videreføres. Det gis også et generelt innspill om at en årlig utbetaling i all fremtid til den aktuelle eiendommen, slik som det gjøres ved eksempelvis fallrettigheter, hadde vært å foretrekke foran en engangsutbetaling. Kommunen sier til slutt at de ikke ønsker å overta forvaltningsansvaret for de mindre verneområdene.

To privatpersoner som er grunneiere inntil utvidelsen av Sandbu naturreservat stiller spørsmål ved om skogen som foreslås vernet er uberørt slik som beskrevet i høringsdokumentet om de naturfaglige verdiene i området, og det vises til tidligere skogbruksaktivitet i deler av området, senest på 90-tallet. Det foreslåtte vernet vil for naboene kunne påvirke framtidig aktivitet som for eksempel vegbygging, planting, avvirkning, turisme og juving som pågår i dag. Uttak av mineral forekomster som kobber, skifer, kleber og murstein påvirkes. De mener også at Statsforvalteren prøver å tone ned verdien av fallrettighetene i Melemsåi. De undres over at det allerede er inngått en avtale om vern med grunneier av arealet, og har kontaktet egen advokat.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for framtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til vernekvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller

luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Sandbu naturreservat.

Til Naturvernforbundet Ottadalen og Sel: Alle kommuner har et stående tilbud om å overta forvaltningsansvaret for mindre verneområder ihht. rammene for dette, jf. høringsdokumentet med vedlagt brev fra Miljødirektoratet fra 2014. Hvis ikke kommunen ønsker å ha denne rollen, blir Statsforvalteren forvaltningsmyndighet. Sel kommune har i sin høringsuttalelse uttalt at de ikke ønsker forvaltningsmyndighet. Naturvernforbundet Ottadalen og Sel får kopi av denne tilrådinga, og skal også bli orientert etter et mulig vernevedtak.

Til NVE: I høringsdokumentet beskrev Statsforvalteren at grensa for verneområdet er sammenfallende med den tilbudte eiendommen, dvs. i kanten av Melemsåi. Det betyr at selve vannstrengen ikke er med i verneområdet. Ut fra NVE Atlas tolker vi det slik at ved en utbygging her vil både inntak og uttak kunne ligge utenfor vernegrensa. Vernet vil dermed ikke legger hindringer for nødvendige, fysiske energianlegg. Påvirkningen på verneområdet vil være begrenset til at inntilliggende vannstreng da blir borte ved en utbygging. Avveining mellom hensyn til energibehov og naturmangfold kan dermed tas ifm. konsesjonsbehandlninga etter energiloven ved en søknad om utbygging. Begge sider av elva er i 2018 registrert gjennom kalkskogkartleggingen som en mosaikk av kalkskog og lågurtfuruskog, og arealet antas derfor å inneholde rødlistede naturtyper. Det er også registrert funn av den prioriterte arten elfenbenslav, og andre rødlistede arter, på begge sider av elva. I kartlegginga ifm. det tilbudte vernet beskrives slike verneverdier inntil elva å være avhengige av fukt. Status som naturreservat vil kunne styrke vektingen av naturmangfold kontra energibehov, men vi mener likevel at vernet ikke vil være avgjørende for om en fremtidig konsesjonssøknad blir avslått eller innvilget. Vi bad NVE om å uttale seg til dette i høringen, og ut fra deres høringsuttalelse gjengitt over mener vi at en eventuell kraftutbygging må avklares gjennom konsesjonsbehandling etter energiloven. Grunneier som har tilbudt området for vern, har fått tilsendt høringsdokumentene og er dermed orientert om energipotensialet. Høringen er også annonsert i lokale media, og fanget opp av to av naboene inntil elva, jf. egen uttalelse fra dem.

Til Fjellnett AS og NVE: Ønsket fra Fjellnett AS om dette kom inn allerede til oppstart, men uten å være nærmere konkretisert. Statsforvalteren bad derfor i høringen om at de måtte beskrive et slik behov nærmere hvis det skulle være aktuelt å ta inn slike bestemmelser i verneforskriften. Standardmalen legger opp til at bestemmelser om oppgradering og fornyelse av kraftledninger kun tas med når ledningene krysser gjennom verneområder, med mindre spesielle forhold for inntilliggende anlegg tilsier at slike tiltak ikke kan legges utenfor vernegrensa. Fjellnett AS har nå forklart behovet nærmere, og vi vil derfor ta inn en slik bestemmelse i denne tilrådingen der det kan søkes om utvidelse av ryddebeltet inn i verneområdet. En eventuell dispensasjonssøknad vil bli konkret vurdert ut fra nødvendigheten av å berøre verneområdet, samfunnsnytte og innvirkninger på verneverdiene.

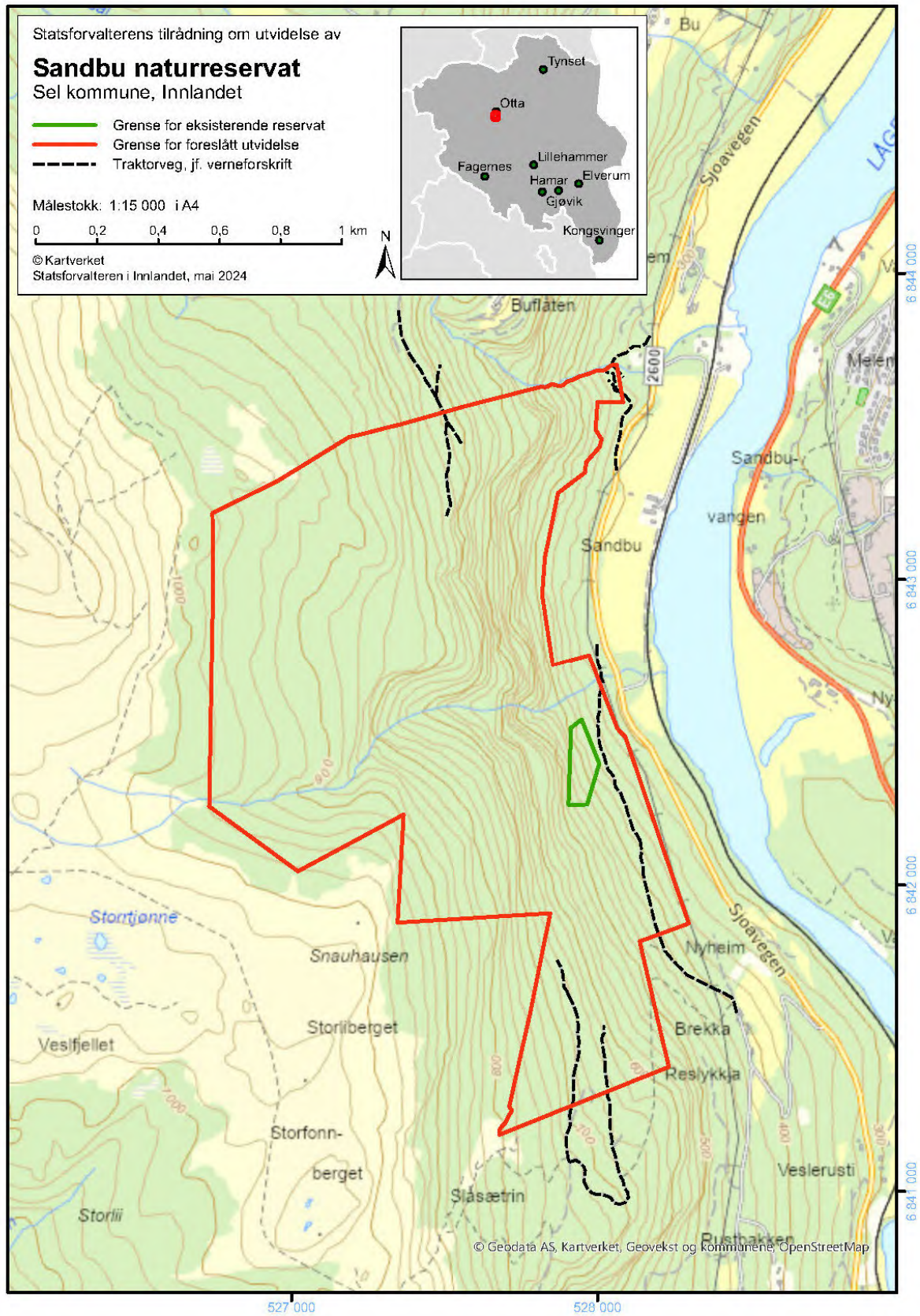
Til Sel kommune: Breddeutvidelse av eksisterende traktorveger inngår ikke i begrepet «vedlikehold av eksisterende traktorveger». De traktorveger som finnes innenfor det foreslåtte vernearealet er tegnet inn på kart, og Statsforvalteren kan ikke se at disse kan ha noen betydning for skogsdriften på inntilliggende areal. Ut fra prosessen med grunneier og kartgrunnlaget inkl. høydedata/skyggerelieff kan vi heller ikke se at det ligger andre traseer i området som er opparbeidet som traktorveger, men som ikke har blitt tegnet inn på kartet. Bestemmelser om oppgradering av traktorveger for skogsdrift av inntilliggende areal vurderes strengt, og tas kun inn når det er helt nødvendig. I slike tilfeller vurderes primært å grense ut slike traktorveger hvis det tilbudte arealet ikke har spesielt store verne kvaliteter og det er arronderingsmessig mulig. Det er ellers riktig at jakt, fiske, beiting og sanking er ivaretatt gjennom vernebestemmelsene. Innspillet om endring av utbetaling av erstatning tas til etterretning. Engangsutbetaling av erstatning for vedtak etter naturmangfoldloven er noe som er besluttet på sentralt nivå.

Til to privatpersoner: Når det gjelder de naturfaglige verdiene i området stemmer beskrivelsen godt med beskrivelsen av skogtilstanden fra både den naturfaglige kartleggingen og erstatningsforhandlingene. Her beskrives det meste av skogen som gammelskog, men med noe drevet skog i de letteste partiene. Dette er også referert i høringsdokumentet. De fleste områder som vernes gjennom ordningen med frivillig vern av skog har ikke bare gammelskog, men mer påvirka skog blir ofte tatt med da slike areal allerede kan ha verneverdier, eller vil få det etter hvert som skogen blir eldre. Ofte ønsker heller ikke grunneier å stå igjen med restareal av en eiendom der andre deler blir vernet. Arrondering av vernegrensa kan også være grunn til å ta med påvirket skog. Statsforvalteren kan ikke se at det foreslåtte vernet vil påvirke nevnte aktiviteter som f.eks. skogsdrift, turisme og utvinning av mineraler på naboenes eiendommer. Også innenfor det foreslåtte naturreservatet kan enkelt friluftsliv, jakt og beite fortsette. Angående kraftpotensialet i Melemsåi og bruk av traktorvegene i området for skogsdrift på inntilliggende areal vises til kommentarer ovenfor til NVE og Sel kommune. Hvis naboene mener at opprettelsen av vernet gir dem et økonomisk tap som følge av vanskeliggjøring av igangværende bruk de har rettigheter til, kan krav om erstatning fremmes skriftlig til Statsforvalteren etter et vernevedtak, jf. naturmangfoldloven §§ 50 og 51. Fristen for å fremme et slik krav vil bli annonsert i lokale media, og er fire måneder fra vernevedtaket.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift som beskrevet ang. mulighet for oppgradering av inntilliggende kraftledninger. Ellers er verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Sandbu utvidelse vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Sandbu utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Sandbu naturreservat, Sel kommune, Innlandet

Kommentar fra Statsforvalteren: Forskriften erstatter gjeldende verneforskrift fra 1981 etter naturvernloven. Alle bestemmelser fra gjeldende verneforskrift er videreført.

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62 og § 77. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en lite påvirket naturskog med bl.a. biologisk gammel furuskog med betydelig brannhistorikk og med stort spenn i naturvariasjon med en meget spesiell og sjelden utforming av edellauvskog bestående av en rik høgstaude-lågurt-almeskog i naturskogtilstand i tillegg til kalkrike bergvegger, bekkekjøfter, rik gråor-heggeskog og heterogen rik blandingsskog som stedvis er gammel og har mye død ved, samt lågurtfuruskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for truede og sårbare arter innenfor mange artsgrupper, særlig bergveggsarter av lav og karplanter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sel kommune: 313/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2143 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sel kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt

- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt
- e. bålbrekking er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. beiting
- b. sanking av bær og matsopp
- c. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- d. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt
- e. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- f. vedlikehold av eksisterende traktorveger, kvernhus, vannslange til jordbruk og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger er avmerket på vernekartet
- g. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg inntil verneområdet

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom på stier og på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet

- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 annet ledd bokstav d
- b. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- c. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- d. utsetting av saltstein til bufe
- e. oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting
- f. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- g. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger
- h. etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- i. oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledninger inntil verneområdet
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledninger inntil verneområdet
- k. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 g og § 7 b, c, d, e, f og g

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 4. september 1981 nr. 4757 om vern av Sandbu naturreservat i Sel kommune, Oppland.

6.2 Utvidelse av Sjoa naturreservat, Sel kommune

Verneverdi: 5 (nasjonalt verdifullt) vurdert samlet med eksisterende naturreservat; -/* (ingen verdi-lokalt verdifullt) isolert vurdert

Totalareal: 49 dekar

Areal skog: 44 dekar

Areal produktiv skog: 42 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 2120 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en velutviklet, variert, artsrik og stor elve- og bekkekløft, sjeldne utforminger av kalkskog og velutviklet bergveggskog med furu og bjørk, høgstaudeskog og gråor-heggeskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et stort mangfold av jordboende sopp og en rik lavflora og karplateflora. Området har i tillegg en spesiell geologisk forekomst av nasjonal betydning i form av en stor ravine med høg naturvitenskapelig verdi som referanselokalitet.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Sjoa naturreservat ligger i mellomboreal vegetasjonssone, i svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 450-680 moh. Utvidelsen ligger i høydelaget 490-620 moh. Skogen i utvidelsen har middels til høy bonitet, og utgjøres av hogstklasse 4. Utvidelsen vil utgjøre ca. 2 % av totalarealet for naturreservatet. Tilbudt areal ville pga. størrelse og verneverdi ikke stått seg alene som et verneområde, men er en del av bekkekløften til Sjoa slik denne ble kartlagt gjennom bekkekløftkartleggingen i 2007. Det tilbudte arealet dekkes til 75 % av avgrensa naturtype (kjerneområde 1 i rapporten), men denne avgrensinga er grov. Da utvidelsen vurderes samlet sammen med bekkekløften i sin helhet, viser vi til den naturfaglige beskrivelsen av eksisterende naturreservat fra høringen i 2018. Denne er slik:

«Området ligger langsmed Sjoa nedenfor Skogbygda i Heidal. Ved Skogbygda har elva Sjoa gravd seg dypt ned og skapt et av de mektigste elvejuvene i Norge. Skråningene mot elva veksler mellom bratte skrenter, rasmark og fjellvegger. På toppen ligger det flere steder igjen tjukke, finkornete bresjøavsatte sedimenter (brekvabb), som enkelte steder har rast ut og

dannet bratte, svært spesielle og skarpe raviner. Snittet i ravinen ned for Steinseng (Steinsengravinen) viser en nær komplett morenestratigrafi fra siste istid (øverst er det morener avsatt av isstrømmer med ulike retninger, under ligger det tynne bresjøsedimenter avsatt ved begynnelsen av siste istid). Lokaliteten viser en avsetningstype som har en sentral plass i diskusjonen om forløpet av siste istid. Snittet er en velegnet og mye brukt ekskursjonslokalitet. Dette er en viktig referanselokalitet med nasjonal betydning. Skog- og vegetasjonssamfunn i området varierer ganske mye med terrengformer og fuktighet, men ulike fattige til intermediaære furu- og bjørkeskogsamfunn dominerer. Gran er sjelden. Særlig på solsida dominerer furu. I rike, fuktige partier inngår ulike lauvtrær. Rike lauvskoger finnes i bergrøtter og bekkesøkk (høgstaude-, lågurt- og gråor-heggeskog). Flere steder skaper det baserike brekvabbmaterialet opphav til en sjelden kalkskogtype. Denne er oftest furudominert (kalkfuruskog), men det finnes også kalkskog med lauvdominans (osp, bjørk). Den baserike berggrunnen gir flere steder opphav til en rik karplanteflora med mange fjellplanter og tørrbakkearter. Eldre skog dominerer i dag. Store arealer består av halvgammel skog, fattig på biologisk gamle trær og død ved, men med god aldersspredning, sjiktning og treslagsvariasjon. En del partier har suksesjonspreg med gjengroende, tidlige åpen beiteskog. Det er imidlertid også partier med naturskogpreg. Det er særlig lavfloraen på bergvegger (i mindre grad også på lauvtrær), karplanter og jordboende sopp som utmerker seg. Deler av området har velutviklet, fuktig, lysåpen bergveggskog som sammen med gunstig berggrunn gir rike lungeneversamfunn. I kalkskogene ble det funnet flere interessante og rødlistede jordboende sopparter. Det er trolig for slike arter at området er mest spesielt.

Sjoajuvet har betydelige naturverdier. Det er et mektig elvejuv, et av de største i Norge, og i all hovedsak intakt for nyere inngrep. Vassdraget er vernet. Variasjonsbredden er god, med de fleste aktuelle skog- og naturtyper som en kan vente i kanten av granas utbredelse i Midt-Gudbrandsdalen. Her er også relativt god dekning av ulike skogtyper, inkludert meget sjeldne kalkskogutforminger. De viktigste verdiene er knyttet til et mektig elvejuvlandskap med tilhørende variasjon, kalkskog (sjelden utforming) med tilhørende rik soppflora, velutviklet bergveggskog med rik lavflora og en spesiell kvartærgeologi. Området oppfyller på denne måten i betydelig grad mangler ved skogvernet. Området er nasjonalt verdifullt, verdi 5. I forhold til mangelanalysen oppfyller området mangelen på rike skogtyper som kalkskog, lågurtskog og høgstaudeskog, ansvarsskogtypen bekkekløft, viktige forekomster av rødlistearter i tillegg til boreale lauvskoger i ustabile habitater og oredominerte ravineskoger.»

Det er ikke registrert noen spesielle arter på utvidelsesarealet. Statsforvalteren tolker kartleggingen slik at det trolig finnes flere typer av rødlistet kalk-, lågurt- og høgstaudeskog i bekkekløften som helhet og kan således gjelde utvidelsesarealet. Utover beskrivelsen over er antakelig også fuglefaunaen relativt rik, og det samme kan være tilfelle for insekter. Spesielt kan nevnes de bratte løsmasseskrentene med potensial for sjeldne, sandtilknyttede insekter.

Av de generelle prioriteringene i skogvernet oppfyller Sjoa naturreservat målet om å verne biologisk gammel skog og spesielle skogtyper med høy naturverdi. Av regionale prioriteringer oppfyller Sjoa framfor alt målet om vern av verdifulle bekkekløfter, og det

er mange funn av rødlistet lav i området. Sjoajuvet er en viktig del av det regionale økologiske nettverket av vernede bekkekjøfter i Gudbrandsdalen som samlet sett har nasjonale og internasjonale verdier.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det er ikke kjent inngrep som traktorveger eller lignende i den foreslåtte utvidelsen. Sti(er) finnes. Noe av arealet brukes som innmarksbeite.

Tilbudet om utvidelse av Sjoa naturreservat kom inn etter 1. februar 2022, og det er derfor gjort en avveining mellom verne- og skogsbruksinteressene for dette området, se kapittel 5.3.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** *Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); grunneiere og rettighetshavere (inkl. Vinstra kraftselskap DA); lokale høringsinstanser:* *AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; regionale og sentrale høringsinstanser:* *Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE),*

Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almanning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor utvidelsen av Sjoa naturreservat. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Fjellnett AS (konsesjonær) har gitt uttalelse og sier at de ikke har planer for nettanlegg i Sjoa naturreservat.

Elvia, Glitre Nett, Griug og Hafslund Eco Vannkraft AS har gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke Sjoa naturreservat.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Sjoa naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Sjoa naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Naturvernforbundet Ottadalen og Sel har sendt inn en uttalelse gjeldende utvidelsen av Sandbu og Sjoa naturreservater. De støtter verneforslagene. De spør samtidig om hvem som skal ha forvaltningsansvaret for områdene, og vil gjerne bli orientert om prosessen videre.

Sel kommune har uttalt seg til forslaget til utvidelse av Sjoa naturreservat, der formannskapet har støttet kommunedirektørens innstilling. Ut ifra et skogbruksfaglig synspunkt, der en ser skogsdrift i forhold til verneverdi, mener kommunen at det er akseptabelt med vern av denne type arealer. De har ellers ingen vesentlige skogbruksfaglige merknader. Området ligger i svært krevende skogsterreng. Verneforslaget berører ikke viltinteressene i negativ grad, og de har ingen vesentlige viltfaglige merknader. Det er viktig at jakt, fiske, beiting og sanking kan videreføres, men kommunen presiserer at rydding av en randsone på inntil 10 meter ikke bør være søknadspliktig. Det gis også et generelt innspill om at en årlig utbetaling i all fremtid til den aktuelle eiendommen, slik som det gjøres ved eksempelvis fallrettigheter, hadde vært å foretrekke foran en engangsutbetaling. Kommunen sier til slutt at de ikke ønsker å overta forvaltningsansvaret for de mindre verneområdene.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer

skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Sjoa naturreservat.

Til Naturvernforbundet Ottadalen og Sel: Alle kommuner har et stående tilbud om å overta forvaltningsansvaret for mindre verneområder ihht. rammene for dette, jf. høringsdokumentet med vedlagt brev fra Miljødirektoratet fra 2014. Hvis ikke kommunen ønsker å ha denne rollen, blir Statsforvalteren forvaltningsmyndighet. Sel kommune har i sin høringsuttalelse uttalt at de ikke ønsker forvaltningsmyndighet. Naturvernforbundet Ottadalen og Sel får kopi av denne tilrådinga, og skal også bli orientert etter et mulig vernevedtak.

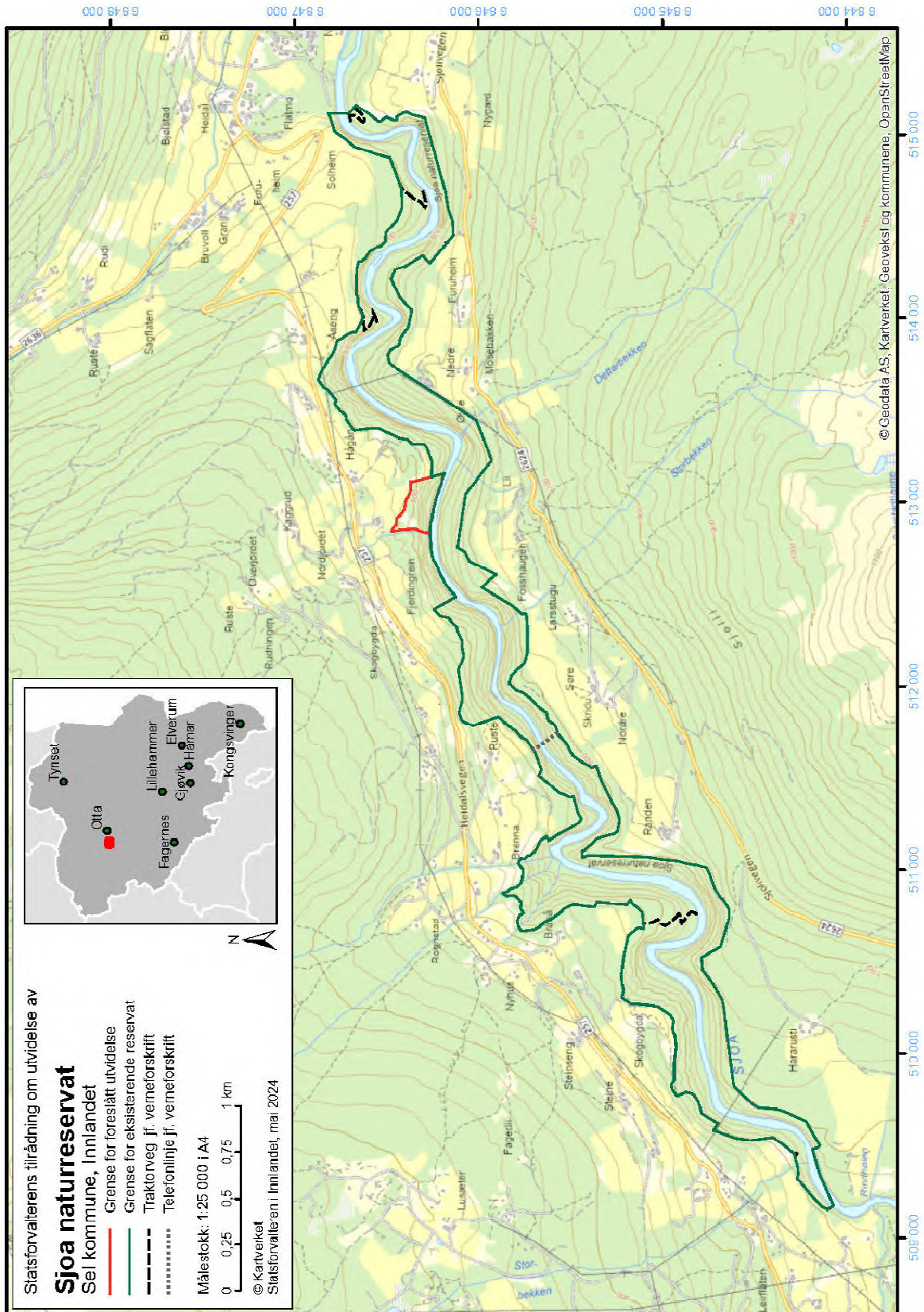
Til Sel kommune: Areal definert som dyrkamark og som her brukes til innmarksbeite inngår i verneforslaget da dette er tilbudt fra grunneier. Noe av arealet ligger innenfor naturtypen kartlagt gjennom bekkekløftregistreringen, men framfor alt er dette en arronderingsmessig naturlig avgrensing i kanten av elvejuvet. Mindre arealer med innmarksbeite inngår noen flere steder i både Sjoa naturreservat og andre bekkekløftreservater i regionen, og vernebestemmelsene er utformet for å ivareta dagens bruk av arealet, altså beite. Når det gjelder ønske om å tillate skjøtsel av randsoner på inntil 10 meter mot dyrkamark uten søknad har dette ikke vært noe spesielt ønske fra grunneierne side, trolig fordi reservatgrensa i all hovedsak ligger nedenfor dyrkamarka, mot elvejuvet. Behovet for slik rydding antas derfor som vesentlig mindre enn rundt verneområder med flatere terreng. Det er generelt sett ikke vanlig å ha slike bestemmelser § 4, men i stedet åpnet opp for at det kan søkes om dette ved behov slik at forvaltningsmyndigheten har oversikt over areal og omfang av hogst, og kan stille krav til ryddinga av hensyn til spesielle verneverdier. Det kan ved behov gis flerårige tillatelser. Hvis grunneierne hadde uttrykket et konkret ønske for en slik sone, hadde vi primært heller tatt ut et slik areal fra verneforslaget og dermed ikke erstattet grunneier for tømmerverdien her. Bestemmelsen om oppsetting av gjerder og sanketrøer ligger under § 7 som søknadspliktig tiltak da dette kan være aktuelt også i andre areal utenom dette innmarksbeitet, og at det da kan være behov for å stille vilkår for å beskytte spesielle verneverdier. Det er ellers riktig at jakt, fiske, beiting og sanking er ivare tatt gjennom vernebestemmelsene. Innsillet om endring av utbetaling av

erstatning tas til etterretning. Engangsutbetaling av erstatning for vedtak etter naturmangfoldloven er noe som er besluttet på sentralt nivå.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Sjoa utvidelse vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Sjoa utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift – Foreslåtte endringer av eksisterende verneforskrift vises med «spor endringer». Endringsforskrift vedlegges i eget dokument.

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Sjoa naturreservat, Sel kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en velutviklet, variert, artsrik og stor elve- og bekkeløft, sjeldne utforminger av kalkskog og velutviklet bergveggskog med furu og bjørk, høgstaudeskog og gråor-heggeskog. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et stort mangfold av jordboende sopp og en rik lavflora og karplateflora. Området har i tillegg en spesiell geologisk forekomst av nasjonal betydning i form av en stor ravine med høg naturvitenskapelig verdi som referanselokalitet.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sel kommune: 176/1, 176/2, 176/6, 176/9, 176/10, 176/11, 176/12, 176/13, 176/14, 176/15, 177/1, 177/3, 177/4, 177/6, 177/9, 177/10, 177/11, 177/12, 177/14, 177/15, 178/6, 179/1, 179/8, 179/9, 179/12, 180/1, 180/2, 180/4, 180/7, 181/3, 181/6, 181/7, 181/20, 181/25, 181/41, 181/57, 181/109, 181/131, 181/464.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2120-2169 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sel kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hjemråder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av

campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende

- d. bruk av naturreservatet til telteirer og større arrangementer er forbudt
- e. bålbrekking er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. beiting
- b. sanking av bær og matsopp
- c. jakt, fangst og fiske jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt
- e. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- f. vedlikehold av traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, herunder telefonledning og drikkevannsbrønn med tilkoblet varmekabel. Traktorvegene og telefonledningen som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet
- ~~g. brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk~~
- hg. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg
- ih. oppgradering eller fornyelse av eksisterende kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig motorisert ferdsel i forbindelse med landbruksnæring og utfrakt av felt elg, hjort og bjørn på traktorvegene avmerket på vernekartet

- c. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- d. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten
- f. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b. Oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c. Utsetting av saltsteiner.
- d. Skjøtsel av randsoner mot dyrket mark.
- e. Etablering av vatningsanlegg for jordbruksvatning.
- f. Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- g. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- h. Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- i. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- j. Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 annet ledd bokstav d.
- k. Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- l. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftlinjer.
- m. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, e, f, g, h og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 14. desember 2018 nr. 1948 om vern av Sjoa naturreservat, Sel kommune, Innlandet.

Sjoa utvidelse vedlegg 3 – Avveing skogbruk/skogvern

Skjema for avveing av områders betydning for vern og betydning for tømmertilgangen

Sjoa naturreservat

Tabell 1: Nøkkeldata for området

Navn på område	Sjoa naturreservat				
Totalt areal	49,1	Produktivt skogareal	20,1	Totalt skogareal	41,6
Fylke	Innlandet				
Kommune	Sel				
Eierform	Privat				

Formål

Avveingen skal sikre at skogvernet bidrar effektivt til å oppfylle de nasjonale målene for naturmangfold, samtidig som vernet gjennomføres på en slik måte at det får minst mulig konsekvenser for skog- og trenæringen.

Betydning for skogvernet

Tabell 1; Oppsummering - verneforslaget sin betydning for skogvernet

Verbal oppsummering og vurdering			
Verdien av utvidelse av Sjoa naturreservat er i sin helhet knyttet til å styrke den samla verdien av eksisterende naturreservat.			
Kartlegging: Prosjekt bekkekløfter 2007, Oppland, DN-håndbok 13 kartleggingsmetode, Narin-databasen, Biofokus/NINA/Miljøfaglig utredning.			
Verneverdi	0/*	Nær truete og truete naturtyper	Usikkert/trolig
Mangelindekning	middels	Restaureringspotensial for truet natur.	-
Betydning for økologisk nettverk	middels	Kan manglene dekkes annet sted, med mindre skogbruksmessig betydning	Nei
Nær truete og truete arter	-		
Konklusjon		Har betydning, V3	
<p>Utvidelsen vil utgjøre ca. 2 % av totalarealet for naturreservatet. Tilbudt areal ville pga. størrelse og verneverdi ikke stått seg alene som et verneområde, men er en del av bekkekløften til Sjoa slik denne ble kartlagt gjennom bekkekløftkartleggingen i 2007. Det tilbudte arealet dekkes til 75 % av avgrensa naturtype (kjerneområde 1 i rapporten). Sjoa naturreservat som helhet er av nasjonal verdi (***)</p> <p>Hvis området ikke vernes, er den fremste trusselen mot verneverdiene muligens skogbruk og kanskje også omdisponering av den øvre delen av arealet til jordbruk. Arealet er svært bratt og ikke særlig brukervennlig for noe av dette.</p>			

Betydning for skog- og trenæringen

Tabell 2: Oppsummering – verneforslaget sin betydning for skog- og trenæringen. Oppsummeringen baseres på opplysninger som framkommer for den skogfaglige malen som ble utarbeidet i deloppdrag 1.

Verbal oppsummering og vurdering:		
Vern av dette området vil ikke påvirke den øyeblikkelige tømmertilgangen.		
Arealet stuper ned i Sjoa elva og det vil være nødvendig med vinsj basert utstyr eller taubane for å høste ressursene.		
Området har ikke veidekning og det vil ikke blokkere noen bakenforliggende områder ved å vernes.		
Tømmertilgang - Tallmessig beskrivelse	Areal	Kubikkmasse
Gruppe S1-S3 Har betydning		
Gruppe S4-S6 Kan få betydning		
Gruppe S7 Har mindre betydning	41	1 034
Konklusjon		
Området har ikke veidekning i dag og det er vanskelig å se for seg at det kan være økonomisk forsvarlig å bygge skogbilveg for å høste de ressursene som står.		

Områdets betydning for skogvernet og for skog- og trenæringen

Tabell 3: Områdets betydning for skogvernet og for tømmertilgangen.

Betydning for vern	Har	V1	V1S7	V1S6	V1S5	V1S4	V1S3	V1S2	V1S1
		V2	V2S7	V2S6	V2S5	V2S4	V2S3	V2S2	V2S1
		V3	V3S7	V3S6	V3S5	V3S4	V3S3	V3S2	V3S1
	Kan få	V4	V4S7	V4S6	V4S5	V4S4	V4S3	V4S2	V4S1
		V5	V5S7	V5S6	V5S5	V5S4	V5S3	V5S2	V5S1
		V6	V6S7	V6S6	V6S5	V6S4	V6S3	V6S2	V6S1
	Har	V7	V7S7	V7S6	V7S5	V7S4	V7S3	V7S2	V7S1
			S7	S6	S5	S4	S3	S2	S1
			Har mindre	Kan få			Har		
			Betydning for tømmertilgangen						

Avveining

Tabell 4: Avveining mellom hensynet til skogvern og hensynet til skog- og trenæringen

Konklusjon	
Vern gis prioritet	Ja
Arealreduksjon	Nei
Arealet har liten betydning for skogbruket, men stor betydning som en utvidelse av eksisterende naturreservat som har nasjonal verdi.	

6.3 Utvidelse av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune

Verneverdi: 6 (nasjonalt verdifullt og svært viktig) vurdert samlet med eksisterende areal i Vinstradalen naturreservat og inntilliggende Liadalane naturreservat; verdi 5 (nasjonalt verdifullt) vurdert isolert sett.

Totalareal: 697 dekar

Areal skog: 625 dekar

Areal produktiv skog: 559 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 4157 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en meget stor, velutviklet, svært variert, artsrik elve- og bekkekløft, sjeldne og rike skogtyper som lågurtskog, høgstaudeskog, boreal lauvskog, bekkekløft, flommarksskog, gråor-heggeskog i tillegg til rasmark og bergvegger. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter, deriblant et stort mangfold av karplanter, makrolav og vedboende sopp hvor mange er knyttet til gammel naturskog med mye død ved. Området har i tillegg spesielle kulturbetingede elementer og kulturpregede vegetasjonssamfunn.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Utvidelsen av Vinstradalen naturreservat utgjør ca. 12 % av det som blir totalarealet med utvidelsen. Tilbudt areal står seg godt alene som et verneområde, og er kartlagt som en egen naturtype ifm. bekkekløftkartleggingen i 2007. Omtrent hele naturtypen inngår i utvidelsesarealet. Naturtypen heter Vinstra ved Kvikne, og er av verdi 5/nasjonalt verdifullt. I tillegg inngår noe areal fra en naturbeitemark kartlagt i 2017 med verdi svært viktig. Omtrent 80 % av utvidelsesarealet dekkes av disse to naturtypene. Arealet dekker begge sider av Vinstraelva, og vil binde sammen Vinstradalen naturreservat i vest og Liadalane naturreservat i øst.

Arealet ligger i mellomboreal vegetasjonssone og svakt kontinental vegetasjonsseksjon, i høydelaget 320-540 moh. Arealet har i sin helhet høy bonitet. Ca. 75 % av skogen er i hogstklasse 5, 22 % i hogstklasse 4 og resten i hogstklasse 2.

Bekkekløftlokaliteten er en del av det store elvejuvkomplekset langs Vinstra. Området er en 3,5 kilometer lang, smal bit av juvet, og omfatter de nederste, bratteste skråningene

på begge sider av elva der elva har gravd ut en markert og trang V-dal med utpreget kløftepreg. Området grenser i stor grad til kulturlandskap med delvis biologisk meget verdifulle tørrbakke- og beitemarksmiljøer, og noe av dette er altså med i utvidelsesarealet, jf. beskrivelse over.

Granskog av relativt fattig blåbærtype dominerer, med småbregneskog og frodigere vegetasjon mer sparsomt til stede. Langs elva står en smal brem med gråordominert flommarksskog. I bunnen av fuktige søkk inngår mer frodig høgstaudevegetasjon. I solsida har en også tørrere vegetasjon, og her har det tidligere vært omfattende kulturpåvirkning, slik at løvtrær utgjør en vesentlig del av tresjiktet, delvis som halvåpen, gjengroende beiteskog (men dette er mest utpreget lenger oppe i hellingen). Skogen er tidligere omfattende berørt av gjennomhogster, og en nokså kompakt aldersfase- og sein optimalfaseskog dominerer. Biologisk gamle trær og død ved er mangelvare. Hellingene er stedvis meget bratte, og særlig nedenfor Huskelia, der juvet snurper seg inn, er det meget velutviklet "bergvegg-granskog" der skogbildet er nokså heterogent og godt sjiktet pga alle bergveggene.

"Bergvegg-granskogen" er tilnærmet optimalt utformet mtp. lavfloraen (halvskyggeskog, høy luftfuktighet, bergveggene har riktig eksposisjon, helning, tekstur og lysforhold). Dette gir en meget rik bergveggflora av lav, med en rekke til dels kravfulle arter, til dels i gode populasjoner. Det finnes blant annet velutviklede raggglavsamfunn i den elvenære gråorskogen, der bl.a. småragg (VU) opptrer vanlig. Dette samfunnet inngår også spredt på gran. Andre lavararter som kan nevnes er mjuktjafs (VU), tussepraktlav (VU), elfenbenslav (EN), langt trollskjegg (VU), skoddelav (VU) og trådrag (VU). Totalt 13 rødlistearter ble påvist i 2007 (12 lav, 1 karplante) (2 EN, 5 VU, 6 NT). Dette tallet er forventet å stige en del ved nøyere undersøkelser (særlig mtp skorpelav), men slike undersøkelser ser ikke ut til å ha vært gjort etter 2007. Andre artsgrupper enn lav er betydelig dårligere utviklet. Statsforvalteren tolker kartleggingen slik at det kan finnes mindre areal av rødlistede naturtyper med flommarksskog (VU) og muligens høgstaudegranskog (NT).

Vinstras elvejuv, som strekker seg fra Lo nær utløpet i Lågen opp til Olstappen (strekning på over 20 kilometer), samt i tillegg Vinsterfossen ovenfor Olstappen, utgjør et samlet elvekløft-økosystem med svært store naturverdier knyttet til elvejuv og bekkekløfter, både mtp skogmiljøer, variasjonsbredde og artsmangfold. Til sammen er det kjent rundt 70 rødlistearter her. Særlig store verdier har partiet som strekker seg fra Lofossen til Graupesand (15 kilometer), der størsteparten består av gammelskog uten nyere inngrep. Sammen med Nordåa-Søråa betraktes det som det mest verdifulle elvejuvlandskapet i fylket, og et av de absolutt beste nasjonalt. Elvejuvkomplekset må anses som internasjonalt unikt, og har kvaliteter som nesten ikke har sitt sidestykke noe annet sted i Norge.

Dellokaliteten ved Kvikne utgjør en viktig del av elvejuvkomplekset til Vinstra, og oppfyller det nasjonale kravet om å verne spesielle og svært viktige naturtyper. De største verdiene isolert sett er knyttet til den spesielle "bergvegg-granskogen", med en meget rik lavflora, som er bedre utviklet her enn kanskje noe annet sted i dalføret.

Området har også stor funksjonell betydning som sammenbindings- og forsterkningsareal mellom Liadalane naturreservat og Vinstradalen naturreservat (begge de eksisterende naturreservatene anses isolert sett som enda mer verdifulle enn Vinstra ved Kvikne). Av regionale prioriteringer oppfylder utvidelsesarealet framfor alt målet om vern av verdifulle bekkekløfter, og vern av områder med rødlistet lav. Vinstrajuvet er en sentral og viktig del av det regionale økologiske nettverket av vernede bekkekløfter i Gudbrandsdalen som samlet sett har nasjonale og internasjonale verdier.

Inngrepsstatus og andre interesser

Vinstravassdraget er regulert, og det ligger et digitalt kartlagt småkraftpotensiale i Kvernåa med uttak nede ved Vinstra elv. Det går også en kraftledning gjennom utvidelsen, se sammendrag av høringsuttalelser nedenfor.

Det finnes stier og traktorveger i området. En av traktorvegene krysser elva på bru mellom Huskelia og Sylte, og er avmerka som trase for traktorveg på kartet. Brua skal være en gangbru, og den blir restaurert sommeren 2024.

Noe av arealet brukes som innmarksbeite.

Den kommunale veien Kviknebakside er grenset ut fra vernet. Statsforvalteren foreslår at grensa legges 10 m fra veiens midt, se sammendrag av høringsuttalelser nedenfor. Vedlikehold av veien som likevel må skje innenfor vernegrensa kan omsøkes etter § 7 bokstav m.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale**

høringsinstanser: Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrensykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

Elvia, Glitre Nett, Fjellnett AS og Griug gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke utvidelsen av Vinstradalen naturreservat. Vevig AS som er konsesjonær i området har ikke gitt uttalelse.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Vinstradalen naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Vinstradalen naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Hafslund Eco Vannkraft AS bad i sin uttalelse til varsel om oppstart av utvidelse av Vinstradalen naturreservat at det ble tatt inn bestemmelser for å sikre driften av Nedre Vinstra kraftverk. Kraftverket frafører vann fra elvestrekningen gjennom naturreservatet. De viste til bestemmelser i Dokkajuvet naturreservat som et eksempel, og tilsvarende bestemmelser ble derfor tatt inn til høring. Sammen med relevante bestemmelser for deres virksomhet fra gjeldende verneforskrift vurderer de nå at verneforskriften i tilstrekkelig grad hensyntar deres virksomhet.

Nord-Fron kommune har uttalt seg til utvidelsen av Vinstradalen naturreservat. Utvalg for miljø, landbruk og areal har her støttet innstillingen fra kommunedirektøren. Her støttes den foreslåtte utvidelsen, hvilket er nærmere forklart i uttalelsen der blant annet skogdrift i vanskelig terreng løftes frem som et argument som støtter vern. Kommunen har imidlertid følgende innspill:

1. Forslag om nytt punkt h under verneforskriften § 4 (Generelle unntak fra vernebestemmelsene): Skjøtsel av randsoner på inntil 10 meter mot dyrket mark og kulturbeiter.
2. Nord-Fron kommune søker ikke om å få tildelt forvaltningsmyndighet for verneområder som ligger innenfor kommunens grenser.

3. Avgrensing av vernegrense mot kommunal vei Kviknebaksida: Nord-Fron kommune mener at vernegrense med avstand på 10 meter fra veiens midtlinje, som foreslått av Statsforvalteren, er tilstrekkelig for normal drift av veien.

Angående punkt 1 så ønsker kommunen at muligheten for å skjømte kantsoner mot dyrkamark av hensyn til lys, fuktighet og næring, om som nå ligger under § 7 og er søknadspliktig, må kunne utføres uten spesiell tillatelse i en 10 meters sone rundt dyrkamark. Angående punkt 2 så er ikke kommunedirektøren bekymret for forvaltningen selv om det fortsetter som i dag hvor Statsforvalteren har ansvaret. Det har vært god dialog og godt samarbeid mellom Statsforvalteren og representanter fra kommunen når det har vært saker i nevnte områder. Fordelen med å ta over ansvaret anses derfor som liten i forhold til kostnaden det vil ha. Angående punkt 3 så ble dette spesielt bedt om innspill på under høringen.

NVE har uttalt seg til utvidelse av Vinstradalen naturreservat. De er positive til at standardbestemmelser for energi- og kraftanlegg er inkludert i verneforskriften. De er videre positive til at bestemmelser knyttet til rydding i forbindelse med flomsikring er inkludert i verneforskriften, men ber spesielt Hafslund Eco Vannkraft AS om å uttale seg til om bestemmelsene er dekkende for deres drift av reguleringa. Til oppstartsmeldingen påpekte NVE at det innenfor det foreslåtte verneområdet ligger et digitalt kartlagt vannkraftpotensial i Kvennåa. Potensialet utgjør 1,42 GW/år til en pris på 7,5 NOK/GWh (2023-prisnivå). Prosjektet ble beskrevet å være blant de 20 % dyreste vannkraft- og vindkraftprosjekter som fikk konsesjon, men er ikke utbygd. NVE bad Statsforvalteren om å orientere grunneieren om potensialet i dette området. Statsforvalteren beskrev sitt syn på dette i høringsdokumentet (gjengitt i vår kommentar nedenfor), og bad om at NVE uttalte seg til det. Vi bad spesielt om at NVE bekreftet sitt innspill fra oppstarten om at det er gitt konsesjon her da Statsforvalteren ikke fant informasjon om den, og var ikke kjent med den fra før. NVE bekreftet gjennom sin høringsuttalelse at prosjektet er et potensielt prosjekt som ikke er blitt tildelt konsesjon, og at uttalelsen til oppstarten kun var ment til å informere grunneier om energipotensialet i det foreslåtte området.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i beholdingskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f. eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog

imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Vinstradalen naturreservat.

Til Nord-Fron kommune: Når det gjelder ønske om å tillate skjøtsel av randsoner på inntil 10 meter mot dyrkamark uten søknad har dette ikke vært noe spesielt ønske fra grunneierne side, trolig fordi reservatgrensa i all hovedsak ligger nedenfor dyrkamarka, mot elvejuvet. Behovet for slik rydding antas derfor som vesentlig mindre enn rundt verneområder med flattere terreng. Det er generelt sett ikke vanlig å ha slike bestemmelser § 4, men i stedet åpnet opp for at det kan søkes om dette ved behov slik at forvaltningsmyndigheten har kontroll på areal og omfang av hogst, og kan stille krav til ryddinga av hensyn til spesielle verneverdier. Det kan ved behov gis flerårige tillatelser. Hvis grunneierne hadde uttrykket et konkret ønske for en slik sone, hadde vi heller tatt ut et slik areal fra verneforslaget og dermed ikke erstattet grunneier for tømmerverdien her.

Angående punkt to noterer vi oss at kommunen stort sett er fornøyd med oss som forvaltningsmyndighet. Vi opplever å ha god dialog og samarbeid med Nord-Fron kommune, hvilket ser ut til å være en gjensidig oppfatning fra begge parter.

Angående punkt tre så bad vi konkret om innspill til dette under høringa, og beholder derfor vernegrensa slik som foreslått under høringa langs veien i Kviknebaksida.

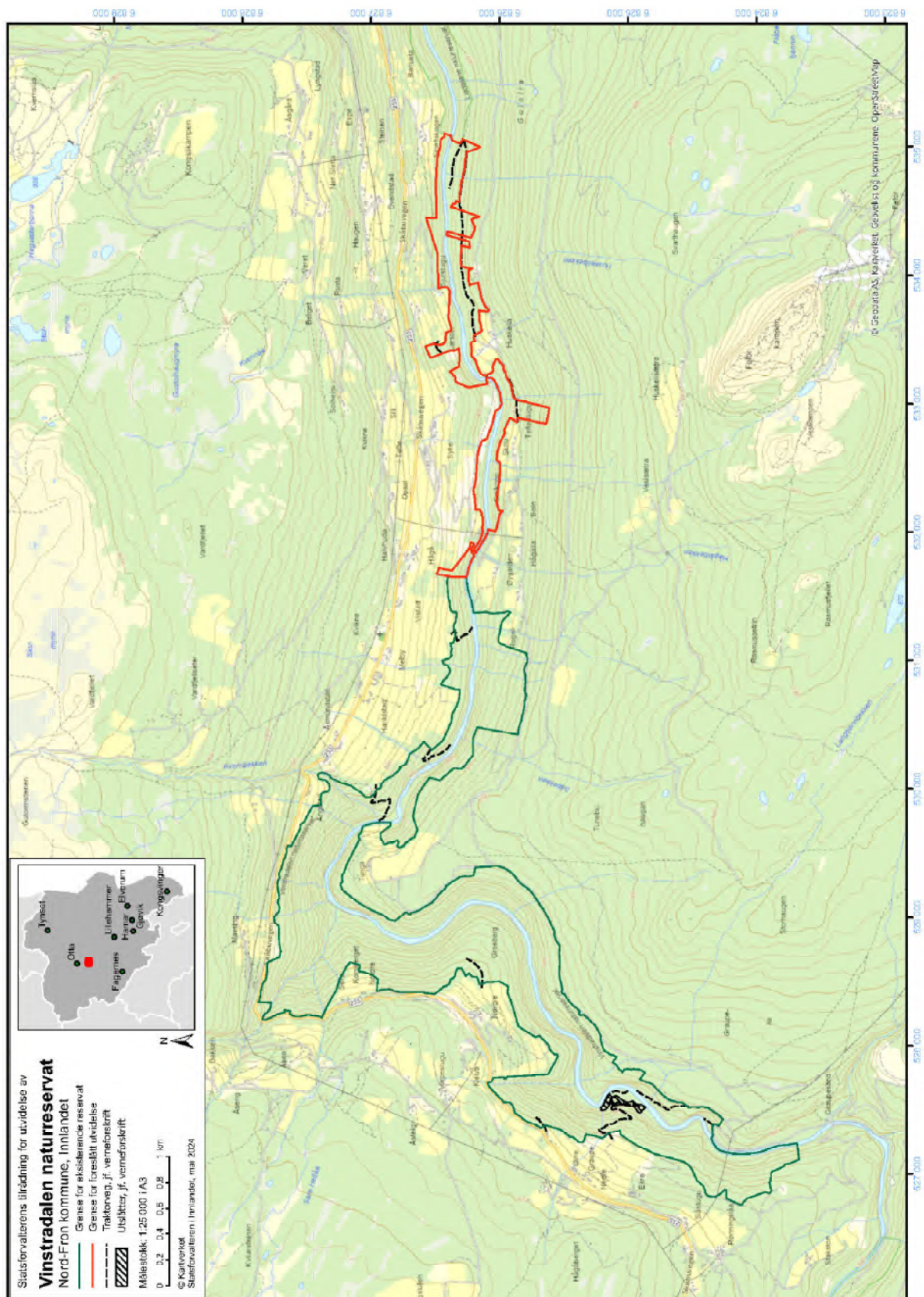
Til NVE: Statsforvalteren forklarte i høringsdokumentet at forutsatt at det ikke er gitt konsesjon til dette prosjektet ønsker vi ikke egne bestemmelser for å ivareta behov for fysiske installasjoner som veger og bygninger helt ned til Vinstraelva for å muliggjøre et slik kraftverk. Dette fordi Vinstradalen har nasjonal og internasjonal naturfaglig verdi som bekkekløft, og er et av de to bekkekløftsystemene i Gudbrandsdalen med aller høyest naturverdier. Vi mener derfor at en eventuell utbygging av Kvennåa må stoppe utenfor vernegrensa. Dette betyr et tap av ca. 50 høydemeter av totalt ca. 1230 høydemeter slik prosjektet er inntegnet på NVEs kart. Vi forutsetter også at en eventuell utbygging skjer som et uregulert elvekraftverk. Den foreslåtte løsningen er ikke nærmere kommentert av NVE i sin høringsuttalelse, men Statsforvalteren vil anta at svaret vil være det samme her som for Sandbu og inntilliggende Melemsåi, nemlig at det digitale småkraftpotensialet er skjematisk tegnet i NVEs Atlas, og at det ikke finnes mer

detaljert informasjon om en aktuell utbyggingsløsning. Ut fra NVE sin høringsuttalelse til Kvennåa mener vi at en eventuell kraftutbygging må avklares gjennom konsesjonsbehandling etter energiloven, men da stoppe ved vernegrensa slik som foreslått over. Grunneiere som har tilbudt området for vern har fått tilsendt høringsdokumentene og er dermed orientert om energipotensialet. Høringen er også annonsert i lokale media slik at andre rettighetshavere til et mulig kraftverk antas informert der.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Vinstradalen utvidelse vedlegg 1 - Forslag til vernekart

Vinstradalen utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift – Foreslåtte endringer av eksisterende verneforskrift vises med «spor endringer». Endringsforskrift vedlegges i eget dokument.

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en meget stor, velutviklet, svært variert, artsrik elve- og bekkekløft, sjeldne og rike skogtyper som lågurtskog, høgstaudeskog, boreal lauvskog, bekkekløft, flommærksskog, gråor-heggeskog i tillegg til rasmark og bergvegger. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter, deriblant et stort mangfold av karplanter, makrolav og vedboende sopp hvor mange er knyttet til gammel naturskog med mye død ved. Området har i tillegg spesielle kulturbetingede elementer og kulturpregede vegetasjonssamfunn.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nord-Fron kommune: 215/1, 215/2, 215/3, 216/1, 216/7, 216/11, 217/1, 217/4, 217/5, 217/7, 220/1, 220/4, 221/1, 221/2, 221/11, 221/18, 222/1, 222/2, 222/16, 223/1, 223/6, 224/1, 224/4, 224/12, 224/13, 224/27, 224/56, 225/1, 225/2, 225/12, 225/18, 226/1, 226/10, 227/2, 227/7, 227/37, 228/1, 230/13, 230/18, 231/7, 232/7, 234/1, 234/8, 234/15, 234/16, 234/21, 234/71, 235/1, 235/7, 235/21, 235/22, 236/1, 237/1, 239/1, 239/2, 240/1

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 4157-4852 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nord-Fron kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hjemråder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. Beiting.
- b. Sanking av bær og matsopp.
- c. ~~Jakt og fangst~~ Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt.
- e. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f. Vedlikehold av traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende traktorveger er avmerket på vernekartet.
- g. ~~Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.~~
- hg. Drift og vedlikehold, samt nødvendig istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.
- ih. Oppgradering eller fornyelse av ~~eksisterende~~ kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnitt~~et~~, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.
- i. Nødvendig rydding av vegetasjon i Vinstras regulerte elveleie ved akutt behov for sikkerhetstiltak mot flom. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Ridning og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- c. Bruk av sykkel er forbudt utenom på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet og stier.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger avmerket på kartet.
- c. Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- d. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- f. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- g. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med rydding av vegetasjon i Vinstras regulerte elveleie

som akutt sikkerhetstiltak mot flom, jf. § 4 bokstav h. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndighet.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b. Oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c. Etablering av saltplasser for bufe og hjortevilt.
- d. Rydding av kratt og slått på eksisterende utslåtter avmerket på vernekartet.
- e. Skjøtsel av randsoner mot dyrket mark og kulturbeiter.
- f. Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- g. Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- h. Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- i. Ridning langs bestemte traséer.
- j. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- k. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d.
- l. Rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs fylkesveg 255.
- m. Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av fylkesveg 255 og andre tilgrensende veger.
- n. Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- o. Gjenoppbygging av gangbruere over Vinstra ved Huskelja og Tunga.
- p. Planmessig rydding av vegetasjon i Vinstras regulerte elveleie som sikkerhetstiltak mot flom.
- q. Fysiske tilretteleggingstiltak i Vinstra for å bedre tilstanden for vannmiljøet og redusere skadevirkningene etter eksisterende kraftutbygging.
- ør. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift, og vedlikehold, samt oppgradering eller og fornyelse av kraftlinjer.
- p§. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav a, b, c, d, e, f, g, j, l, m, o, p og q.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 22. juni 2018 nr. 965 om vern av Vinstradalen naturreservat, Nord-Fron kommune, Innlandet.

6.4 Utvidelse av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune

Verneverdi: 3 (regionalt verdifullt) vurdert samlet med eksisterende naturreservat; * (lokalt verdifullt) isolert vurdert

Totalareal: 57 dekar

Areal skog: 57 dekar

Areal produktiv skog: 57 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 227 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av ei variert bekkekløft med rike skogtyper som kalkgranskog, kalk-/lågurtfuruskog, høgstaudegranskog, rik gransumpskog og gråor-heggeskog og forekomst av bergvegger med kalk. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter, særlig kalkkrevende sopp og moser.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Heggshuselva naturreservat ligger ca. 2 km. vest fra Kapp, ved Karidalen.

Naturreservatet inkl. den foreslåtte utvidelsen ligger i sørboreal vegetasjonssone, i overgangsseksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 180-310 moh. Utvidelsen ligger i høydelaget Ca. 60 % av arealet har høy bonitet og 40 % sær høy bonitet. Over 90 % er i hogstklasse 5, og resten i hogstklasse 2 og 3.

Utvidelsen av Heggshuselva naturreservat vil utgjøre ca. 20 % av totalarealet for naturreservatet etter utvidelse. Tilbudt areal ville pga. størrelse og verneverdi trolig ikke stått seg alene som et verneområde, men er en del av bekkekløften til Heggshuselva slik denne ble kartlagt gjennom bekkekløftkartleggingen i 2007. Det tilbudte arealet dekkes nærmest i sin helhet av naturtypen avgrensa i denne kartleggingen. Utvidelsen vil bedre arronderingen av eksisterende naturreservat med vern på begge sider av elva på en strekning på ca. 700 m, og vern på ene siden av bekkekløften ca. 800 m nedstrøms eksisterende vernegrense.

Da utvidelsen vurderes samlet sammen med bekkekløften i sin helhet, viser vi til den naturfaglige beskrivelsen av eksisterende naturreservat fra høringen i 2020. Denne er slik:

«Hekshuselva ligger i Østre Toten kommune like vest for Kapp sentrum. Den delen av Hekshuselva som er foreslått vernet, omfatter en strekning på ca. 1,7 km av elva. Denne skjærer seg ned i den slake nordøstvendte lia langs vestsida av Mjøsa. Berggrunnen er til dels kalkrik. Elvekløfta er noe påvirket av inngrep i tillegg til skogsdrift, men har fortsatt et ganske intakt preg. Det er mest skog i eldre optimalfase og dels aldersfase, men også noe yngre skog. Kontinuiteten i dødved antas å mangle, og det er også dårlig kontinuitet i gamle trær. Spredt i kløfta forekommer bergvegger (kalkberg). Det er mest lågurtgranskog i kløfta, trolig til dels kalkskog, men også rik barskog med furuinnslag. I tillegg kommer noe høgstaudegranskog og gråor-heggeskog, mens det er lite av fattigere skogtyper. Det er noe lauvtrær, men bortsett fra gråor er disse lite bestandsdannende. Edellauvtrær som spisslønn, ask og hassel forekommer, og lind like utenfor verneforslaget, men danner ikke bestand, og edellauvskog mangler derfor. Flere kravfulle og rødlistede arter forekommer. I kløfta er det seks rødlistede naturtyper, hvorav tre er truet. I forhold til mangelanalyser for skogvern så fanger Hekshuselva i noen grad opp bekkekløfter, gråor-heggeskog (flommarkstype), kalkbarskog, rik lågurtgranskog og rik sumpskog. Et vern bidrar også til økt vern av skog på høg bonitet i låglandet (i boreonemoral og sørboreal sone) med liten grad av påvirkning. Hekshuselva anses som en ganske god representant for rike kløfter i lågereliggende strøk på Østlandet. Verneforslaget har relativt store biologiske verdier og potensialet for ytterligere biologiske verdier er stort for flere artsgrupper. Samlet sett er bekkekløfta vurdert som regional verdifull og gitt verdien 3, tilsvarende (**).»

To funn av rødlistede arter ligger innenfor utvidelsen, grønnsko og hvithodenål, (begge NT). Hele bekkekløften ble registrert med NiN-metoden etter Miljødirektoratets instruks i 2018. Utvidelsesarealet er her avgrensa både som naturtype kontinental skogsbekkekløft med lokalitetskvalitet høy verdi, og som kalkbarskog (grandominert) som er en rødlistet naturtype (VU) av høy kvalitet. Potensialet for flere sjeldne artsfunn vurderes som svært høyt.

Av de generelle prioriteringene i skogvernet oppfyller utvidelsesarealet målet om å verne lavlandsskog på høy bonitet og med spesielle naturverdier. Av regionale prioriteringer oppfyller utvidelsesarealet framfor alt målet om vern av verdifulle bekkekløfter, rik blandingskog i lavlandet og kalkgranskog, samt lavlandskog på høy bonitet. Heggshuselva ligger nært tre andre naturreservater i området med kalkrike skogtyper som sammen utgjør et økologisk nettverk i denne regionen.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går stier og traktorveger i utvidelsen. Det er tatt inn en egen bestemmelse knyttet til motorferdsel for vedlikehold av en planlagt gjerdefrase. Grunneier planlegger også etablering av en vanningsplass for beitedyr nede ved elva, og det er tatt inn bestemmelser også for dette i verneforskriften.

Det ligger en teig med uavklart eier innenfor det tilrådte vernearealet, se kapittel 3.1.

Det finnes en kraftledning i utvidelsesarealet.

Planstatus

Arealformål LNFR samt Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone – formål «Natur og friluftsliv».

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal**

kommune, Akershus fylke: Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbo, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: *Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.*

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor utvidelsen av Heggshuselva naturreservat. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia (konsesjonær) har gitt uttalelse om utvidelse av Heggshuselva naturreservat. De ber om at det tas inn standardbestemmelser i verneforskriften for nettanlegg da de har linjer gjennom området, inkludert nødvendig vegetasjonsrydding og motorferdsel uten søknadsplikt.

Glitre Nett, Fjellnett AS og Griug gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke utvidelsen av Heggshuselva naturreservat.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Heggshuselva naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Heggshuselva naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at

Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Østre Toten kommune har uttalt seg til forslaget om utvidelse av Heggshuselva naturreservat. Uttalelsen er et administrativt vedtak. Kommunen ønsker ikke å overta forvaltningsansvaret for verneområdene de har da de ikke har nødvendig kompetanse og kapasitet. Dette var også konklusjonen de hadde i 2014. De ser ellers ingen konflikter mellom vernet og kommunens arbeid med plan- eller byggesaker.

Statsforvalterens kommentarer

Til Elvia: Standardbestemmelser om nettanlegg både i og inntil verneområdet er med fra tidligere i den eksisterende verneforskriften, og vil bli videreført. Nødvendig rydding av vegetasjon i konsesjonsbeltet inngår i begrepet drift og vedlikehold, og er ikke søknadspliktig. Motorferdsel knyttet til drift av disse linjene er derimot søknadspliktig ihht. standardbestemmelsene. Unntak er ved akutt utfall eller fare for akutt utfall da det kan kjøres uten å søke, men med krav om melding til forvaltningsmyndigheten i etterkant.

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til vernekvalitet.

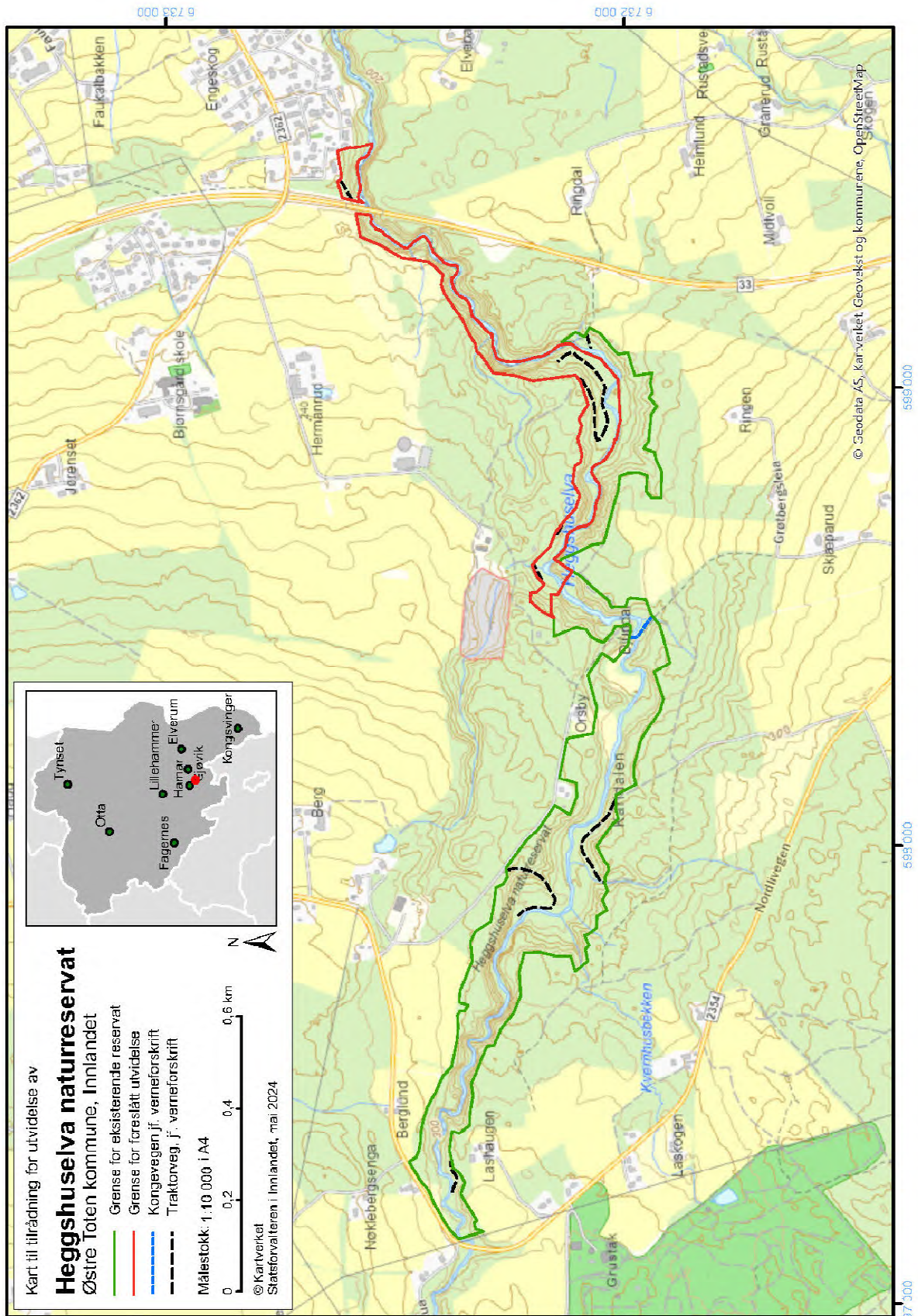
Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har

vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Heggshuselva naturreservat.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget. Teig på ca. 2 daa med uavklart eier inngår i dette forslaget, jf. kapittel 3.1.

Heggshuselva utvidelse vedlegg 1 - Forslag til vernekart

Heggshuselva utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift – Foreslåtte endringer av eksisterende verneforskrift vises med «spor endringer». Endringsforskrift vedlegges i eget dokument.

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av ei variert bekkeløft med rike skogtyper som kalkgranskog, kalk-/lågurtfuruskog, høgstaudegranskog, rik gransumpskog og gråor-heggeskog og forekomst av bergvegger med kalk. Området har stor betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter, særlig kalkkrevende sopp og moser.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Østre Toten kommune: 109/1, 144/5, 145/1, 145/3, 145/5, 146/2, 146/4, 146/11, 147/1, 148/1, 149/3, 149/10, 170/4, 170/9, 170/26, 170/29, 170/39, 170/33.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 227-284 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Østre Toten kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og ~~hjemråder~~, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. bålbrening er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovgivning.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. sanking av bær og matsopp.
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- ~~e. brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.~~
- ~~f. e.~~ beiting.
- ~~g. f.~~ vedlikehold av Kongevegen, traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Kongevegen og traktorvegene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- ~~h. g.~~ drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i og inntil verneområdet.
- ~~i. h.~~ oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linjetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Utenom på stier og på Kongevegen og eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet, er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring og uttransport av felt elg, hjort og bjørn på Kongevegen og traktorvegene avmerket på vernekartet.
- e. landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- f. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- g. nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av gjerder på gnr./bnr. 109/1.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 annet ledd bokstav d.

- b. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner, herunder Kongevegen.
- c. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d. utsetting av saltstein.
- e. oppsetting og vedlikehold av gjerder, sanketrøer, foringsplasser og vanningsplasser gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- f. etablering og vedlikehold av vatningsanlegg for jordbruksvatning.
- g. ~~gjenoppføring~~ av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- h. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- i. etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- j. skjøtsel av randsoner mot nabobebyggelse.
- k. rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs tilgrensende fylkesveg.
- l. nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av tilgrensende veger, herunder tilgrensende del av Kongevegen.
- m. oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- n. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledninger.
- o. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 g-f og § 7 b, c, d, e, f, g, h, i, j, k og l.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 27. november 2020 nr. 2534 om vern av Heggshuselva naturreservat, Østre Toten kommune, Innlandet.

6.5 Utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, Løten kommune

Verneverdi: *** (nasjonalt verdifullt) vurdert samlet med eksisterende naturreservat; **(*) (regionalt-nasjonalt verdifullt) isolert vurdert

Totalareal: 4446 dekar

Areal skog: 3686 dekar

Areal produktiv skog: 2376 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 6170 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av gammel barskog, gamle lauvtrær og store myrområder. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til eldre barskog.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Utvidelsen av Givola og Nordre Kletten danner nordspissen på Løten kommune. Arealet ligger i mellomboreal vegetasjonssone i overgangsseksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 630-850 moh. Ca. 65 % av den produktive skogen har middels bonitet, 20 % har lav bonitet og 15 % har høy bonitet. Ca. 65 % er i hogstklasse 5, 20 % i hogstklasse 4, og 15 % i hogstklasse 2. Arealet er dominert av gran med innslag av bjørk. Skogen er gammel unntatt i nord der det har vært avvirket med fjellskoghogst på et større område. Arealet består av rolig terreng med god granskog i skråningene mot toppene som har glissen fjellskog og skrapskog på det høyeste. En stor del av arealet er også myr.

Det er ikke gjennomført noen skogfaglig registrering av området. Ca. 20 % av arealet dekkes av gammel, høyereliggende granskog registrert i 2013 med DN-håndbok 13 metoden. Hovedparten av dette har verdien «svært viktig». Generelt for naturtypene med høyest verdi å at blåbærgranskog er den dominerende vegetasjonstypen, men det finnes også deler med småbregneskog, storbregneskog, høystaudegranskog og fattigmyrvegetasjon. På noen areal finnes kildeutspring. Skogen er godt sjiktet og det forekommer betydelige mengder med stående og liggende død ved i forskjellige dimensjoner og nedbrytningsstadier. Enkelte steder finnes det meget grove læger.

Artsinventaret av rødlistearter er i sin helhet knyttet av lav og sopp (med unntak for registreringer av store rovdyr), og ser ut å være større i utvidelsen enn i eksisterende reservat. Det er registrert funn av totalt 13 (og trolig flere) rødlistearter. Disse er rundhodenål (VU; 6 funn), sukkernål (NT), rustdoggnål (NT), rotnål (NT; 2 funn), tyrinål (NT), rimnål (VU), sprikeskjegg (NT; 2 funn), gubbeskjegg (NT; 8 funn), huldrestry (EN; 4 funn), granseterlav (NT), meldråpelav (VU; 2 funn), svartsonekjuka (NT; 15 funn) og rynkeskinn (NT; 4 funn). I tillegg ligger eldre, unøyaktig plasserte funn av sprekkjuka (VU), kjøttkjuka (NT) og kulesporet nålehinne (NT) innenfor utvidelsen. I beskrivelsen av DN-håndbok 13 naturtypene listes det opp ytterligere rødlistede arter som ikke er registrert i Artskart. Artene er spredt ut over arealet, men med flest funn i den gamle granskogen på nord-vest siden av Gitvola som har store mengder dødved.

Utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten vil gjøre at naturreservatet akkurat vil passere en størrelse på 10 km² og dermed kategoriseres som storområde. Utvidelsen vil også bindes sammen med Lavsjømyrene-Målikjølen naturreservat. I sistnevnte er verneformålet knyttet til myr og fugleliv, og området har Ramsar-status. Inntil ligger også Jernåa naturreservat med bekkekløftverdier. Til sammen utgjør dette sammenhengende verneareal på 37 km². I tillegg ligger flere store både skog- og våtmarksreservater i nærheten, og dette utgjør det svært robuste og varierte økologiske nettverket på Hedmarksvidda.

Statsforvalteren vurderer at utvidelsen isolert sett er a regionalt-nasjonalt verdi (**(*)), og sammen med eksisterende naturreservat av nasjonal verdi (***)). Utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten vil framfor alt bidra til å utfylle nasjonale prioriteringer om vern av biologisk gammel skog, samt regionale prioriteringer om store, sammenhengende skogområder (større enn 10 km²). Arealet inneholder store forekomster av gammel granskog med gode forekomster av rødlistede lavararter, herunder huldrestry.

Inngrepsstatus og andre interesser

På toppen av Gitvola er det et utkikkstårn hvor man ser mesteparten av Hedmarksvidda. Nord for Gitvola ligger Snippkoia som er et gammelt, men godt vedlikeholdt skogshusvære og turmål. Det er tatt inn bestemmelser som gir anledning til å rydde vegetasjon inntil 20 m fra byggene. Særlig Snippkoia ligger i et biologisk interessant område, og det forutsettes særlig her at det ikke ryddes mer enn nødvendig for å tilfredsstillende friluftliv og sikringshogst rundt bygningen.

Området er et mye brukt turområde med mange stier. Stier er i det eksisterende naturreservatet avmerka på kartet, og dermed er vedlikehold av stier bundet opp til disse traseene, jf. verneforskriften. Statsforvalteren foreslo til høring å ikke binde opp stivedlikeholdet til traseer avmerka på kartet fordi kartgrunnlaget med traseer for stier er usikkert, og noen stier kan mangle.

Det går også skiløyper gjennom området, og disse er tegnet inn på kartet (se også sammendrag av høringsuttalelser nedenfor). Skiløypenettet slik det kjøres per dags dato skal kunne videreføres, og det er også anledning til å søke om å kjøre opp nye skiløyper og etablere nye stier. Slik nyetablering skal ikke skje i områder hvor det eventuelt finnes fuglearter sårbare for ferdsel.

Vi gjør også oppmerksom på at bestemmelser for sykling og riding for eksisterende reservat videreføres inn i utvidelsen. Dette innebærer at det ikke vil være lov å sykle å ri utenom stier og traktorveger avmerka på vernekartet, se videre sammendrag av høringsuttalelsene.

Det går ingen traktorveger i utvidelsen.

Det tilrås en mindre grensejustering av eksisterende vernegrense, se kapittel 3.1.

Planstatus

LNFR.

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund,

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Foreining, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Foreining, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia (konsesjonær) har uttalt seg til høringen, men har ikke merknader til utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat.

Glitre Nett, Fjellnett AS og Griug gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Kletten Vel beskriver sin rettighet og grunneiertillatelse til å kjøre en skiløypetrasé gjennom både eksisterende og nå foreslått utvidelse av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, og ber om at det tas hensyn til denne også i utvidelsen.

Løiten almenning er grunneier i den foreslåtte utvidelsen, og har i tillegg til innspill tidligere prosessen også sendt inn en høringsuttalelse. Her beskrives en gammel traktorvei fra Snippkøia til Brennsætra, samt ønske om at det tillates sykling på en sti mellom Snippkøia til Gitvola i utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat. Begge traseene er inntegnet på kart.

En privatperson som er grunneier i eksisterende Gitvola og Nordre Kletten naturreservat i Åmot kommune stiller spørsmål ved hvorfor høringa ikke har blitt tilsendt grunneierne i det eksisterende naturreservatet. Han stiller også spørsmål ved om Åmot kommune har mottatt høringen. Selv om et større naturreservat er spennende, kan det få betydning for grunneierne da han forventer en sterk økning i den tilfeldige bruken av området. Det er allerede blitt økt press på en skogsbilveg på grunn av et utkikkstårn på Gitvola på Løten-siden, og den lokale turistforeningen på Løten-siden reklamerer for turer i området, både organiserte og private. Dette burde være i kontrast til vernebestemmelsen § 3 bokstav de der bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt. Informasjonstavle om området virker dessuten fullstendig feilplassert.

En privatperson med naturfaglig kartleggingskompetanse har gitt innspill om verdisetningen av utvidelsen av Gitvola og Nordre Kletten. Basert på naturtypelokaliteter, Artskart og egne erfaringer fra besøk i området på 90-tallet, mener han temmelig klart at utvidelsesarealet alene er nasjonalt verneverdi (***) . Området har uvanlig gammel, stedvis urskogs nær skog, med flere partier skog med grove dimensjoner og dødved i alle

nedbrytningsstadier. Dette gjenspeiles i det store utvalget og tettheten av rødlistearter. I mellomboreal sone i denne delen av tidligere Hedmark fylke, finnes det trolig ikke andre områder med samme kvaliteter som dette.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f. eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til vernekvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Gitvola og Nordre Kletten naturreservat.

Til Kletten Vel: Statsforvalteren vil tegne inn den omtalte skiløypa på vernekartet også for den foreslåtte utvidelsen som ønsket av Kletten Vel. Vi går da ut fra traseen som ligger på kartet som ble sendt inn av Kletten Vel i deres uttalelse fra januar 2019 når eksisterende Gitvola og Nordre Kletten naturreservat var på høring. Hvis det ellers finnes andre eksisterende skiløyper som nå ikke er med på det tilrådte vernekartet, kan disse omsøkes senere, jf. verneforskriften § 7 bokstav f. Tillatelser til nye skiløyper i naturreservater krever generelt sett at det ikke er mulig å legge traseene utenom vernegrensene, og at det ikke trengs noen særlig opparbeiding av terrenget eller vegetasjonsrydding.

Til Løiten almenning: Statsforvalteren kan ikke se at den nevnte traseen er oppbygget som en traktorveg på f. eks. høydedatakart. Denne traseen er trolig en gammel kjøretrasé i terrenget, uten særlig opparbeiding. Vi har hatt kontakt med grunneier om dette, som er enige, og ber oss se bort fra innspillet om denne traseen. Vi vil dermed

ikke tegne inn denne på kart som en traktorveg som kan brukes for utfrakt av felt storvilt med f.eks. traktor. Vi viser heller til mulighetene til å kunne bruke lett beltegående kjøretøy for utfrakt av felt storvilt uten søknadsplikt, eller at en kan søke om å bruke ATV uten belter eller eventuelt også traktor for slik transport langs denne traseen hvis denne vurderes å tåle slik bruk. Angående ønsket om sykling langs en sti imøtekommes dette, og traseen tegnes inn på kart med tilhørende bestemmelse i verneforskriften. Ut fra utformingen av eksisterende verneforskrift vil også ridning tillates på denne traseen. Stien ser ut til å gå i et noenlunde tørt område. Hvis sykling og ridning skulle lede til omfattende skader i terrenget, f.eks. over de små partiene med myr som traseen krysser, må slike partier vurderes klopplagt eller at traseen legges utenom bløte partier. Vi tror ikke at sykling og ridning vil få et slikt omfang, men vil trolig heller utgjøre et mindretall av ferdselen her.

Til privatperson som er grunneier i eksisterende naturreservat: Statsforvalteren vurderte i dette tilfellet at det ikke var nødvendig å sende høringen til grunneierne i eksisterende naturreservat da det ikke er gjort noen vesentlige endringer i verneforskriften som påvirker forvaltningen av eksisterende areal. Både oppstart og høring har imidlertid blitt annonsert i lokale media i hele Innlandet, og ingen av de andre grunneierne har uttalt seg til utvidelsen selv om høringen ble sendt i kopi til dem av vedkommende privatperson. Ved senere høring av forslag om utvidelser av eksisterende naturreservater vil vi likevel vurdere også å sende høringen til grunneierne i det eksisterende reservatet. Åmot kommune har fått kopi av høringsdokumentene, og har heller ikke avgitt uttalelse. En generell motstand mot at et større naturreservat kan gi økt ferdsel i området vil uansett ikke være et godt nok argument for å ikke fremme utvidelsen for vern som vil bidra til å nå det nasjonale målet om å verne 10 % av skogen i landet. Statsforvalteren vil heller gå i dialog med grunneierne om riktig og god informasjon om naturreservatet, herunder plassering av informasjonstavler. Verneforskriften åpner for at vanlig, enkelt friluftsliv skal kunne videreføres. Dette inkluderer også organiserte turer som ikke kan reguleres gjennom den nevnte bestemmelsen i § 3 bokstav d, med mindre aktiviteten kan defineres mer som et arrangement enn tur, som for eksempel omfattende telteir. Hvis naboens tilrettelegging med et utkikkstårn fører til økt slitasje og påfølgende vedlikeholdskostnader på en skogsbilveg, er dette et privatrettslig forhold som vi ikke kan påvirke. Vi vil anta at en slik skogsbilveg kan låses med bom hvis ferdselen blir for stor. Statsforvalteren kan ikke se at en utvidelse av naturreservatet i seg selv vil bidra til en vesentlig økning av ferdselen som allerede er i dette området, men er åpen for en dialog senere om tilretteleggings- og vedlikeholdstiltak hvis det skulle bli behov for det. Det er tatt inn en standardbestemmelse som åpner for å kunne tillate nye stier, skiløyper og annet enkel tilrettelegging for friluftslivet. Slike tilretteleggingstiltak krever også tillatelse fra grunneier selv, og forvaltningsmyndigheten (her Statsforvalteren) må også vurdere eventuelle negative konsekvenser for naboer i en slik søknadsbehandlingen.

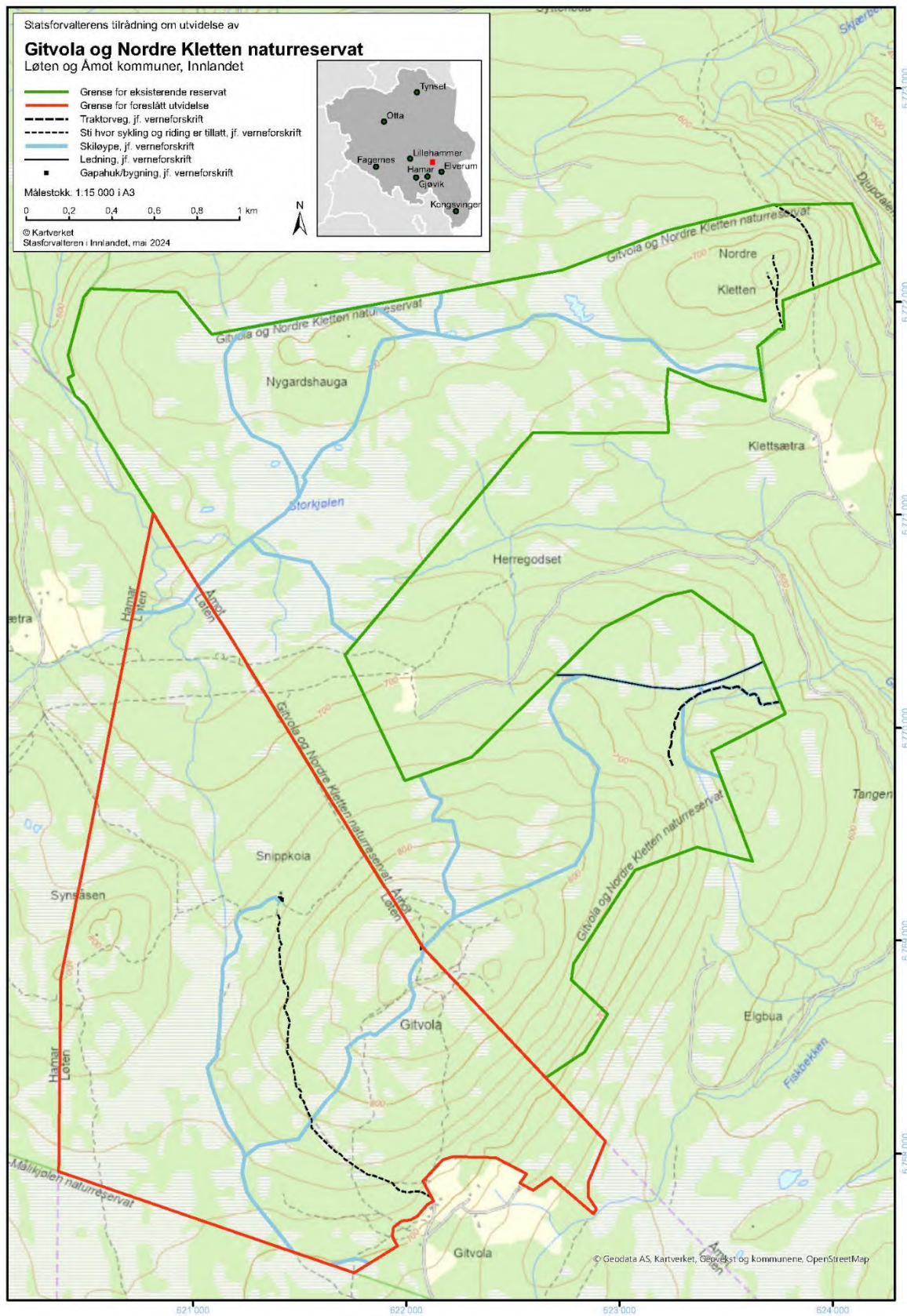
Til privatperson med naturfaglig kartleggingskompetanse: Statsforvalteren takker for informasjonen. Vår vurdering i høringen ble gjort ut fra de naturfaglige data som

foreligger for området. Det er ikke gjort noen egen, naturfaglig skogkartlegging av dette tilbudet da området ble vurdert å ha så klare naturfaglige kvaliteter at det ikke trengtes. Sammen med tidligere interne notater om områdets verdi som ikke ble vurdert til høring, samt ovenstående uttalelse, gjør dette at vi i denne tilrådingen anslår områdets verdi til å være høyere enn det vi gjorde under høring.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift som beskrevet ang. skiløype og sti for sykling og riding i utvidelsesarealet. Det tilrås også en mindre grensejustering der ca. 3 daa tas ut av eksisterende verneareal, se kapittel 3.1. Ellers er verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Gitvola og Nordre Kletten utvidelse vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Gitvola og Nordre Kletten utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift – Foreslåtte endringer av eksisterende verneforskrift vises med «spor endringer». Endringsforskrift vedlegges i eget dokument.

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Gitvola og Nordre Kletten naturreservat, Løten og Åmot kommuner, Innlandet Hedmark

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område som representerer en bestemt type natur i form av gammel barskog, gamle lauvtrær og store myrområder. Området har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er leveområde for en rekke arter knyttet til eldre barskog.

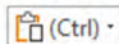
Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Løten kommune: 273/220 og Åmot kommune: 2/1, 3/1, 4/8, 5/15, 7/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 10613 6170 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Løten kommune, i Åmot kommune, hos Fylkesmannen Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp, inkludert lav, eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er ikke tillatt.
- Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er ikke tillatt.
- Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, etablering av nye båtplasser, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.

e. Bålbrenning er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- ~~d. Bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.~~
- ~~ed.~~ Beiting.
- ~~fe.~~ Utsetting av saltstein.
- ~~gf.~~ Rydding, merking og vedlikehold av eksisterende stier, samt traktorveier og skiløyper, avmerket på vernekartet.
- ~~hg.~~ Vedlikehold av eksisterende seismisk kabel.
- ~~ih.~~ Vedlikehold av eksisterende jakttårn, inklusive forsiktig manuell rydding av vegetasjon i siktgata.
- ~~jj.~~ Oppsetting av nye jakttårn i samsvar med gjeldende lovverk.
- ~~kj.~~ Vedlikehold av eksisterende bygninger vist på vernekartet.
- ~~k.~~ Rydding og vedlikehold av eksisterende gjerder og gjerdetraséer i og inntil verneområdet.
- ~~l.~~ Rydding og vedlikehold av eksisterende grenserøyser og grensetrær i og inntil verneområdet.
- ~~m.~~ Nødvendig rydding av vegetasjon inntil 20 m fra bygninger vist på vernekartet i forbindelse med sikring av bygninger og tilrettelegging for friluftsliv.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt, unntatt på stier og traktorveier avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, og med ATV og traktor på eksisterende traktorvei avmerket på vernekartet.

- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d. Oppkjøring av skiløyper avmerket på vernekartet.
- e. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppsetting av jakttårn med lett beltekjøretøy som ikke setter varig spor i terrenget.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- c. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- d. Oppsetting, rydding og vedlikehold av gjerder i forbindelse med beite.
- ~~e.~~ Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- ~~f.~~ Etablering av nye stier, skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv.
- ~~g.~~ Motorisert ferdsel i forbindelse med uttransport av felt storvilt med annen type kjøretøy enn lett beltekjøretøy.
- ~~h.~~ Nødvendig motorferdsel for transport av ved, materialer og utstyr til bygninger i naturreservatet
- ~~f.i~~ Nødvendig motorferdsel i forbindelse med tiltak nevnt i § 4 ~~f, g og h~~ e, f, g, i, k og l samt § 7 b, c, og d, og e.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 21. juni 2019 nr. 831 om vern av Gityøla og Nordre Kletten naturreservat, Åmot kommune, Hedmark.

6.6 Utvidelse av Korpreiret naturreservat, Løten kommune

Verneverdi: 3 (regionalt verdifullt) vurdert samlet med eksisterende naturreservat; *(*) (lokalt-regionalt verdifullt) isolert vurdert

Totalareal: 143 dekar

Areal skog: 129 dekar

Areal produktiv skog: 129 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 241 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare som økosystem et noenlunde intakt bekkekløftmiljø med gammel granskog som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder kravfulle og truede plante-, sopp- og lavarter. Korpreiret består av en velutviklet vest-østgående bekkekløft med sammenhengende eldre granskog på begge sider av elva Øksna.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Korpreiret naturreservat ligger mellom Budor og Glomma og utgjøres av elvejuvet til Øksna. Utvidelsen ligger i mellomboreal vegetasjonssone i overgangsseksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 450-490 moh. Hovedparten av arealet er av middels bonitet. Ca 50 % av skogen er i hogstklasse 5, 40 % i hogstklasse 4 og resterende 10 % i hogstklasse 3. Området er grandominert med innsalg av furu.

Korpreiret ble kartlagt i 2014 ifm. bekkekløftregistreringen i Hedmark med verdi 3 – regionalt verdifullt. Med utvidelsen vil stort sett hele det avgrensa, verneverdige arealet fra kartlegginga bli med i naturreservatet. Ca. 70 % av utvidelsen dekkes av naturtyper/kjerneområder fra denne registreringen. Disse utgjøres av naturtypene skogsbekkekløft av typen lavlands-granbekkekløft på Østlandet og gammel granskog av typen gammel høyereliggende granskog. Begge har verdi B/viktig.

Øksna drenerer deler av de flate skog- og myrviddene på sørøstsiden av Hedmarksvidda. Omtrent midtveis danner elva ei ca. 2,5 km lang elvekløft, skarpt nedskåret fra de flate omgivelsene. Dette er Korpreiret. Kløfta er topografisk velutviklet, opptil 60 meter dyp med mye småskalatopografi. Elva danner to steder mindre fossefall.

Som vanlig for markerte øst-vest-gående bekkekløfter er kontrastene i naturforhold store, med hovedskille mellom den fuktige nordvendte skyggesida og den tørre og varme solsida. Imidlertid er variasjonen i skogsamfunn mindre enn i mange andre liknende kløfter. Nokså homogen og kompakt granskog dominerer.

Kløfta dekkes i hovedsak av eldre skog som er sterkt preget av gamle dagers gjennomhogster. Biologisk gamle trær er svært få. Gadd og læger finnes mest spredt og sparsomt, men i utvidelsen finnes enkelte kraftige, eldgamle læger. I utvidelsen finnes også relativt gammel granskog. Artsmangfoldet er variert og (sammenliknet med de ellers homogene barskogene som dominerer regionen) artsrikt, men innslaget av rødlistede, kravfulle og nasjonalt sjeldne arter er beskjedent (både av bekkekløftarter, naturskogsarter (arter tilknyttet gamle trær og død ved) og arter knyttet til rike skogsamfunn). Artsmessig er størst interesse knyttet til fuktighetskrevede kryptogamer i stabilt humid granskog og på bergvegger i slik skog. Det ble i bekkekløftkartleggingen påvist 10 rødlistearter for hele området (5 vedsopp, 4 lav, 1 mose) (1 VU, 8 NT, 1 DD). I utvidelsen er det på Artskart registrert funn av 4 rødlistede arter: gubbeskjegg (NT, 3 funn), rimnål (VU, 2 funn), svartsonekjuka (NT, 2 funn) og furuplett (NT). I beskrivelsen av naturtypen listes likevel flere rødlistearter opp enn dette.

Hele bekkekløften har viktige naturverdier i kraft av å være den kanskje mest markerte og best utviklede bekkekløfta i regionen, og dessuten ved å ha sammenhengende eldre granskog på bedre boniteter over et areal som er sjeldent i regionen. Området er imidlertid fattig på mer spesielle naturkvaliteter sammenliknet med bekkekløfter generelt på Østlandet, og mangler i stor grad særegne og spesielt viktige naturtyper (som ekstremfuktig bekkekløftskog, fosserøyksoner, baserike naturtyper og gammel naturskog).

Utvidelsen av Korpreiret naturreservat vurderes av Statsforvalteren til å være av lokal-regional verdi, men sammen med eksisterende reservat av regional verdi (og sammenfallende med verdisettingen fra bekkekløftregistreringen). Vernet bidrar i hovedsak til den regionale prioriteringen om vern av bekkekløfter av minst regional verdi, og arealet inneholder også gammel granskog av regional verdi. Korpreiret er en del av det store økologiske nettverket av vernede skog- og våtmarksområder på Hedmarksvidda.

Inngrepsstatus og andre interesser

Dette er et mye brukt turområde og det går stier på brinken på begge sider, samt krysningspunkter med jevne mellomrom. Stier som kan ryddes og vedlikeholdes er avmerka på kartet. Vi er litt usikre på om stitraséene stemmer, og om alle stier som burde vært med på kartet er det, men viderefører i dette tilfellet denne bestemmelsen fra eksisterende verneforskrift (jf. omtale om tilsvarende tema for Gitvola og Nordre Kletten i kapittel 6.5). Det er uansett tatt inn en bestemmelse som vil kunne tillate rydding av nye stier etter søknad, og denne vil kunne fange opp stier som evt. ikke er avmerka på kartet.

Vi gjør også oppmerksom på at bestemmelser for sykling og ridning for eksisterende reservat videreføres inn i utvidelsen. Dette innebærer at slik ferdsel kun tillates på stier avmerka på vernekartet. I den eksisterende verneforskriften er det kun tillatt med sykling på disse stiene, men Statsforvalteren foreslo til høring å tillate også ridning her som en forenkling av verneforskriften og ut fra en vurdering av heller ikke ridning antas å komme i konflikt med verneverdiene.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU,

Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbo, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor utvidelsen av Korpreiret naturreservat. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia (konsesjonær) har uttalt seg til høringen, men har ikke merknader til utvidelsen av Korpreiret naturreservat.

Glitre Nett, Fjellnett AS og Griug gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke utvidelsen av Korpreiret naturreservat.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Korpreiret naturreservat.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til utvidelsen av Korpreiret naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Løiten almenning er grunneier i den foreslåtte utvidelsen og har i tillegg til innspill tidligere prosessen også sendt inn en høringsuttalelse. For utvidelsen av Korpreiret naturreservat beskriver de at Løiten beitelag er i ferd med å sette opp et sperregjerde gjennom Korpreiret, mellom Løten og Elverum. Arbeidet skal sluttføres sommeren 2024 og forutsettes ikke krever noen dispensasjonsbehandling. Eventuelt kan beitelaget sende inn et kart som viser traseen.

En privatperson som er grunneier i eksisterende Gitvola og Nordre Kletten naturreservat i Åmot kommune stiller spørsmål ved hvorfor høringa ikke har blitt tilsendt grunneierne i det eksisterende Gitvola og Nordre Kletten naturreservat. Spørsmålet gjelder også for det eksisterende Korpreiret naturreservat i Elverum kommune. Han stiller også spørsmål ved om Elverum kommune har mottatt høringen.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av

formuleringen i vernebestemmelsene om at “dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse” (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Korpreiret naturreservat.

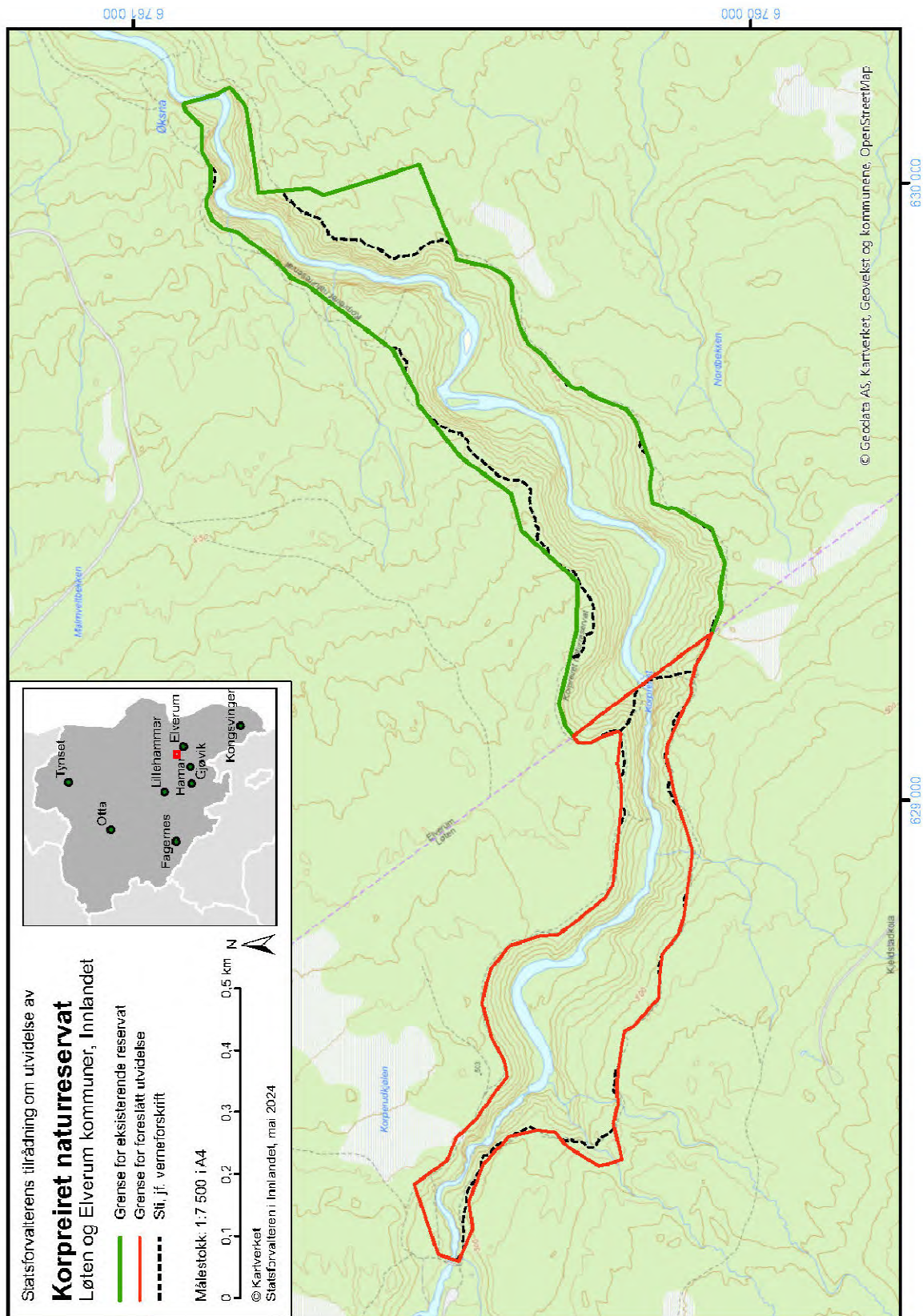
Til Løiten almenning: Oppsetting av et nytt gjerde før vernevedtaket krever ingen spesiell behandling fra Statsforvalteren sin side. Vi går ut fra at gjerdetraseen ikke medfører noen omfattende hogst av skog gjennom den foreslåtte utvidelsen av Korpreiret, men enklere vegetasjonsrydding av gjerdetraseen som ikke gjøres bredere enn nødvendig. Vi mottar gjerne kart over traseen. Vi vil med dette også ta inn en bestemmelse i § 4 som vil tillate rydding og vedlikehold av eksisterende gjerder og gjerdetraséer i og inntil verneområdet.

Til privatperson: Statsforvalteren vurderte i dette tilfellet at det ikke var nødvendig å sende høringen til grunneierne i eksisterende Korpreiret naturreservat da det ikke er gjort noen vesentlige endringer i verneforskriften som påvirker forvaltningen av eksisterende areal. Både oppstart og høring har imidlertid blitt annonsert i lokale media i hele Innlandet, og ingen av grunneierne i eksisterende naturreservat har uttalt seg til utvidelsen. Ved senere høring av forslag om utvidelser av eksisterende naturreservater vil vi likevel vurdere også å sende høringen til grunneierne i det eksisterende reservatet. Elverum kommune har fått kopi av høringsdokumentene, og har heller ikke avgitt uttalelse.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med endring i verneforskrift som beskrevet ang. mulighet for rydding og vedlikehold av eksisterende gjerder og gjerdetraséer. Ellers er verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Korpreiret utvidelse vedlegg 1 - Forslag til vernekart

Korpreiret utvidelse vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift – Foreslåtte endringer av eksisterende verneforskrift vises med «spor endringer». Endringsforskrift vedlegges i eget dokument.

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Korpreiret naturreservat, Elverum og Løten kommuner, HedmarkInnlandet

Fastsatt ved kgl.res. [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1.(formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare som økosystem et noenlunde intakt bekkekløftmiljø med gammel granskog som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder kravfulle og truede plante-, sopp- og lavararter. Korpreiret består av en velutviklet vest-øst-gående bekkekløft med sammenhengende eldre granskog på begge sider av elva Øksna.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2.(geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Elverum kommune: 15/17, 15/20, 15/128, 15/129- og Løten kommune: 273/220.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 241-384 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Elverum kommune, i Løten kommune, hos Fylkesmannen i HedmarkStatsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3.(vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og ~~hiområder~~, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.

- e. Bålbrenning er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 4.(generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Sanking av bær og matsopp.
- b. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- c. Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- d. Beiting.
- e. Rydding, merking og vedlikehold av eksisterende stier avmerket på vernekartet.
- f. Rydding og vedlikehold av eksisterende grenserøyser og grensetrær.
- g. Utsetting av saltsteiner.
- h. Rydding og vedlikehold av eksisterende gjerder og gjerdetraséer i og inntil verneområdet.

§ 5.(regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorferdsel er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Utenom stier avmerket på vernekartet er bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6.(generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøringen.
- b. Nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og villsvin med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- c. Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- d. ~~Sykling på eksisterende merket sti som er vist på vernekartet.~~

§ 7.(spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. Avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- b. Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

- c. Oppsetting og vedlikehold av gjerder i forbindelse med beiting.
- d. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- e. Etablering av nye stier, skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- df. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 e, f og g og h, samt § 7 b og c og d.

§ 8.(generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9.(skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10.(forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11.(forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12.(ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 25. november 2016 nr. 1379 om vern av Korpreiret naturreservat, Elverum kommune, Hedmark.

6.7 Raunberget, Vestre Slidre kommune

Verneverdi: 4 (regionalt til nasjonalt verneverdig)

Totalareal: 255 dekar

Areal skog: 255 dekar

Areal produktiv skog: 230 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en gammel, nokså variert og humid lavlandsgranskog med forholdvis mye dødved og med mye åpne, kalkrike berg. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det har et spesielt artsmangfold av sjeldne, sårbare og truede plantearter i ulike økologiske grupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Raunberget ligger langsmed Slidrefjorden på vestsiden av denne, rett sør for Lome. Arealet ligger i sørboreal vegetasjonssone i overgangsseksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 365-480 moh. Hovedparten av det produktive skogarealet er av høy bonitet. Ca 65 % av skogen er i hogstklasse 5 og resten i hogstklasse 4. Området er grandominert med innslag av furu og lauv.

Arealet ble kartlagt i 2018 gjennom kalkskogregistreringen. Det som her ble avgrensa som verneverdig areal ligger i sin helhet innenfor verneforslaget. Verneforslaget dekkes til ca. 80 % av dette avgrensa, verneverdige arealet. Areal utenfor dette utgjøres av skog på lav – høy bonitet i hogstklasse 4 og 5, og er tatt med i verneforslaget for å øke arealet i verneområdet, og areal med høyproduktiv skog i lavlandet. Det er ikke registrert noen naturtyper eller arter på dette arealet. I tillegg til kalkskogkartleggingen er området registrert med NiN-metoden etter Miljødirektorates instruks i 2019. Resultatene herfra bekrefter verneverdiene fra kalkskogkartleggingen, med registreringer av flere naturtyper med gammel granskog med liggende død ved og gammel lågurtgranskog av lokalitetskvalitet høy-svært høy. Det finnes også kalkrike berg med åpne, varme bergmiljøer.

Området er dominert av nordlig til østlig eksposisjon, men på mindre skala er det stor topografisk variasjon med ulike helningsvinkler fra helt flatt/ slakt til høye steile bergvegger. Det er variasjon i eksposisjonsretninger fordi terrenget veksler mellom rygger/koller, nes, forsenkninger og innbuktninger. Et par små bekker finnes, men ellers består arealet av tørr/veldrenert fastmark. Strandsonen er dominert av berg og blokker.

Det er i kalkskogkartleggingen avgrenset to kjerneområder med gamle lavlandsgranskoger. Vegetasjonen er variert med tanke på rikhet. Fattige til intermediære lyngdominerte typer dominerer, men rike typer finnes spredt, særlig sør i området. Bergvegger, knauser og blokker har noe varierende rikhet, men fremstår for det meste som ganske rike. Gran er dominerende treslag, men furu finnes lokalt vanlig, særlig oppå Raunberget. Av borealt lauv er bjørk vanligst, men både selje, rogn, bjørk og hegg finnes spredt. Det aller meste av området preges av gammel kulturskog i aldersfase og tidlig sammenbruddsfase. Noen partier med eldre, mer sjiktet skog finnes i kjerneområdene. Mengden dødved varierer, men for det meste finnes ganske bra med dødved, særlig i de bratteste delene av området. Det er påvist 10 rødlistearter (2 EN, 2 VU, 6 NT), herunder granfiltlav, fossefiltlav (begge EN) og rosa tusselav (VU).

Dette er et variert og rikt område med forekomster av flere mangelskogtyper. Beliggenheten i lavlandet i Valdres gjør restaurering aktuelt siden dette dalføret er historisk sterkt påvirket av hogst. Artsmangfoldet med forekomst av flere truede arter i litt ulike økologiske grupper gjør at verdien blir høy.

Det kan bli aktuelt med noe skjøtsel i form av tynning i deler av skogen i området.

Raunberget vurderes av Statsforvalteren til å være av regional-nasjonal verdi, i samsvar med kalkskogregistreringen. Vernet bidrar til nasjonale mål om å verne høyproduktiv skog i lavlandet. I tillegg bidrar vernet til regionale prioriteringen om vern av gammel granskog av minst regional verdi, og vern av høybonitetsskog i sørboreal sone. Raunberget ligger ikke langt unna Sløtset naturreservat med lignende skogtyper og gammelskogarter.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går traktorveger i området. Disse er avmerka på kartet. Det finnes også båthus.

Det går en kraftlinje inntil verneområdet og Slidrefjorden er regulert, se sammendrag av høringsuttalelser.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT

Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almanning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

Elvia, Glitre Nett og Fjellnett AS har gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke Raunberget.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader Raunberget.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til Raunberget.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

NVE har uttalt seg til høringen av forslag til Raunberget naturreservat der de ber Griug AS om å uttale seg for et evt. behov for bestemmelser om oppgradering av en lavspenningslinje inntil verneområdet. De viser videre til uttalelsen til varsel om oppstart fra Foreningen til Bægnavassdragets Regulering og som er beskrevet i høringsdokumentet. Raunberget grenser med høyeste regulert vannstand (HRV) i Slidrefjord. Ifølge Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (FBR) kommer ikke verneforslaget i konflikt med driften av reguleringsmagasinet, men de bemerker at ved flom kan vannstand bli over HRV. Det er ikke behov for rydding av strandsonen. FBR melder at det er lite aktuelt med heving av HRV i framtiden.

Griug (konsesjonær) beskriver i sin uttalelse at langs noen få titalls meter går en lavspenningslinje på sørsiden av en veg, mot grensa til foreslåtte Raunberget naturreservatet. Ryddebeltet er ca. 0,5 meter til hver side. Sikringshogst ut over dette ryddebeltet vil normalt ikke foretas med mindre det er umiddelbar fare for trefall på lavspenningslinje. Oppgradering vil foregå i den båndlagte traseen utenfor verneområdet, enten i form av ny line eller kabel i grunnen. Gitt at det ikke oppstår en

vesentlig økning i kundenes effektforbruk, eller at ekstraordinære hendelser som sterk vind, snølast og lignende fører til skader på linjen, forventes det ikke behov for oppgraderinger av denne før tidligst i 2045.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Raunberget naturreservat.

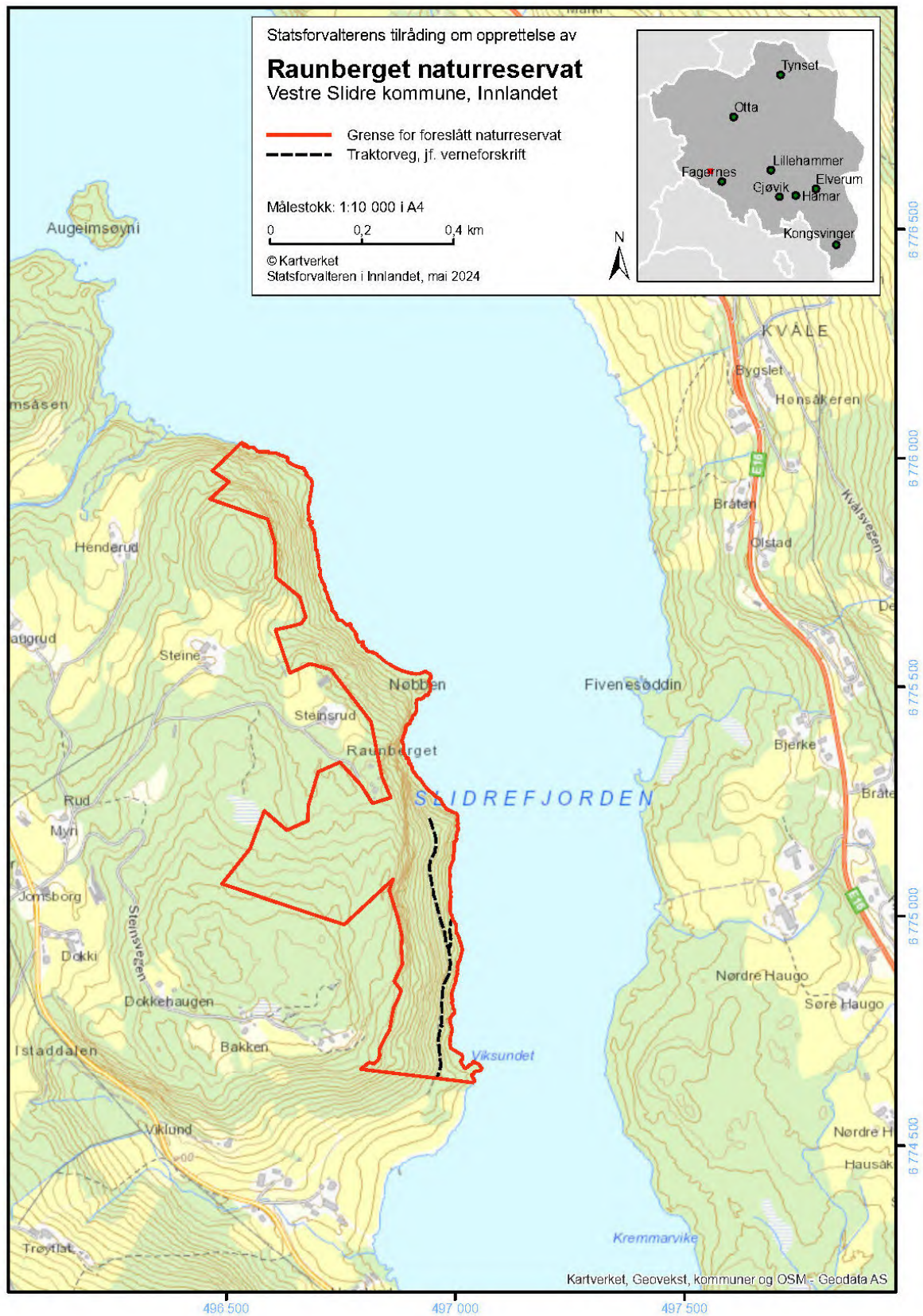
Til Griug: Statsforvalteren tar innspillet til etterretning, og justerer derfor ikke på den foreslåtte vernegrensa eller verneforskriften fra høring. Ut fra kart og beskrivelse av lavspenningstraseen ser det ut å være som nærmest ca. fem meter mellom vegen og foreslått vernegrense.

Til NVE: Statsforvalteren har svart ut temaet om regulering av Slidrefjorden i høringsdokumentet, og ser ingen konflikt mellom dette og verneforslaget. Se også kommentar til Griug.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Raunberget vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Raunberget vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Raunberget naturreservat, Vestre Slidre kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en gammel, nokså variert og humid lavlandsgranskog med forholdsvis mye dødved og med mye åpne, kalkrike berg. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det har et spesielt artsmangfold av sjeldne, sårbare og truede plantearter i ulike økologiske grupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Vestre Slidre kommune: 53/1, 53/3, 55/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 255 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Vestre Slidre kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hjemråder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende
- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt

- e. bålbrekking er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt
- e. beiting
- f. vedlikehold av traktorveger, båthus og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- g. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende kraftledning inntil verneområdet

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom på stier og på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet
- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt
- c. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med andre kjøretøy enn nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- e. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger
- f. etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- g. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- h. oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting
- i. utsetting av saltstein
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning inntil verneområdet.
- k. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav a, b, d, e, h, og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

6.8 Baggerudberga, Nordre Land kommune

Verneverdi: ** (regionalt verdifullt)

Totalareal: 690 dekar

Areal skog: 675 dekar

Areal produktiv skog: 655 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en lavlandsskog i et varmt mikroklima med flere truete og rike naturtyper som kalk- og lågurtfuruskog, frisk kalkgranskog, lågurtfuruskog, kalkfuruskog, høgstaudegranskog og kalkgranskog samt sørvendte berg og rasmarker. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for mange truete og sårbare arter i flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Baggerudberga er en bratt, sørvendt lise mellom Dælibygda/Øvre Nordsinni og Nordsinni, ca. 4 km vest for Dokka sentrum. Området ligger i sørboreal vegetasjonssone, i overgangssekksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonssesksjon og høgdelaget ca. 230-430 moh. Litt over halvparten av arealet er av middels bonitet, og størsteparten av resten er av høy bonitet, men og noe lav bonitet. Nærmere 90 % er i hogstklasse 5 og resten i hogstklasse 4. Furu dekker halvparten av arealet, og resten utgjøres av gran og lauv.

Området utgjøres av mye bratt, stort sett skogkledt areal med et varmt mikroklima. Berggrunnen er delvis rik. Skogen domineres av gran og furu med noe innslag av lauv. Størstedelen av skogen er kartlagt å være i alderen 40-80 år, men det finnes også en hel del eldre skog enn dette, og en mindre del yngre skog. Vest for Brunerbekken som renner gjennom området utgjøres området stort sett av boniteter på 14-17, men med noen areal på 11 og 20. Dette utgjør ca. en tredjedel av arealet. På resten av arealet øst for Brunerbekken er bonitetene stort sett på 11-14, men med noen areal på 8 og 17. Ifølge skogbruksplan er 80 % av skogen i hogstklasse 5 mens resten er hogstklasse 4. Kun en liten del er hogstklasse 3.

Området er ikke skogkartlagt etter hverken tidligere eller ny metodikk, men ble kartlagt etter Miljødirektoratets instruks i 2019 (prosjektområde Dæli) og noe også etter DN håndbok 13 i 2012. Generelt er naturverdiene størst vest for Brunerbekken.

Av kartlagte naturtyper finnes det innenfor verneforslaget flere rødlistede naturtyper som kalk- og lågurtfuruskog (VU), frisk kalkgranskog (VU), lågurtfuruskog (VU), kalkfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT) og kalkgranskog (VU). Dette utgjør totalt ca. 113 daa rødlistede naturtyper, dvs. ca. 16 % av tilbudet. Omkring 20 % av disse naturtypene er vurdert å ha høy kvalitet, ca. 40 % har moderat kvalitet og 40 % har lav kvalitet. Kvaliteten trekkes generelt ned av naturmangfoldkriteriene med nok så lite artsfunn og død ved, særlig av større dimensjoner samt størrelse på naturtypene. Også tilstand spiller inn da mye er kartlagt å være i hogstklasse 4 og noe også i hogstklasse 3. Omtrent en tredjedel er kartlagt som hogstklasse 5. En liten del av den sørvendte berg og rasmarka ligger innenfor tilbudet. Naturtypen ble kartlagt i 2012 og beskrives å ha rik berggrunn. Naturtypen er verdisatt som svært viktig.

Av artsfunn ligger disse nesten utelukkende helt utenfor de ovenfor beskrevne rødlistede naturtypene. Følgende rødlistede arter er registrert i Artskart: to funn av labbmose (NT), ett funn av rosenkjuke (NT) to funn av lind (NT), fire funn av kåltistel (VU), ett funn av kalksvamose (VU) og to funn av råtetvebladmose (EN), dvs. totalt 6 rødlistede arter. Funnet av råtetvebladmose er gjort inntil Brunerbekken og er eneste funn av denne arten i både kommunen og en større region. Det ligger tre små nøkkelbiotoper i området. En av disse dekker forekomsten av råtetvebladmose.

Det er registrert en fugleart i området som er sårbar for forstyrrelser i hekkeperioden, ca. 1. mars – 31. juli.

Etter oppstart i 2021 har en grunneier trukket sitt tilbud. Arealet var på 125 daa og omfattet hovedparten av berg- og rasmarka i Baggerudberga, og et lite areal med naturtypen lågurtalm-lind-hasselskog av svært høy kvalitet. I dette området fantes de største mest konsentrerte verneverdiene.

Statsforvalterens vurdering er at arealet som nå er på høring likevel er klart verneverdig, også uten ovennevnte areal. Vår egen vurdering er at området med den avgrensing som nå foreligger er av regional verdi (B/**). Selv om en nok så liten del dekkes av rødlistede naturtyper, vitner funnene av rødlistearter utenfor disse naturtypene om at området generelt har et potensiale for å utvikle enda større naturverdier enn det som er der i dag. De rødlistede naturtypene vil øke i verdi etter hvert som skogen blir gammel, hvilket skjer nok så fort pga. det varme lokalklimaet her. Området vil styrke det allerede eksisterende økologiske nettverket av verneområder i regionen, der nok så nærliggende Nørdstebøberget, Dokka og Odnasberga naturreservater har samme skogtyper som Baggerudberga. Baggerudberga har en god arrondering og størrelse, og vil bidra til å dekke de nasjonale manglene i skogvernet knyttet til høyproduktiv skog i lavlandet. Av regionale prioriteringer vil området bidra til fylle ut mangler knyttet til rik blandingsskog og kalkgranskog med minst regional verdi, samt vern av skog på høy bonitet i sørboreal vegetasjonssone.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går traktorveger i området. Disse er avmerka på kartet. Det finnes også stier i området.

Det skal tidligere ha vært en del luftsportaktivitet i området med utfart fra Hougner ovenfor for Baggerudberga. Da det er registrert hekkende rovfugl sårbar for slik ferdsel, foreslår vi noen restriksjoner på dette samt lavtflyging og bruk av droner o.l. i perioden 1. mars – 31. juli.

Angående mulig kraftpotensiale i en bekk som renner gjennom området så er dette omtalt under sammendrag av høringsuttalelsene.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund,

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Foreining, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenngsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Foreining, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor Baggerudberga. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia, Glitre Nett, Griug, Fjellnett AS og Hafslund Eco Vannkraft AS har gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke Baggerudberga. Etna nett som er konsesjonær i området har ikke gitt uttalelse.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader Baggerudberga.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til Baggerudberga.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Nordre Land kommune har avgitt uttalelse til forslag om vern av Baggerudberga og Snøåsen. De ber om følgende:

1. En utredning av om vern av skogareal utløser krav om behandling etter jordlovens §12. Deling i jordloven er ikke knyttet kun til fysisk deling av eiendom, men omfatter også opprettelse av for eksempel bruksretter av et visst omfang.
2. Kommunen har skogeiendom som har felles skogsveg med teigen som er foreslått vernet på Snøåsen. Et vern vil ha en vesentlig innvirkning på muligheten og grunnlag for fremtidig oppgradering og vedlikehold av den felles skogsvegen. Kommunen forventer at det avklares hvordan vern påvirker fordeling av kostnader på fremtidig vedlikehold, og at resterende eiere av vegen må kompenseres med et erstatningsgjøpjør hvis vernet areal skal tas ut av grunnlaget for veien.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f. eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de

områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til vernekvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er tatt inn i Baggerudberga naturreservat.

Til NVE: Statsforvalteren beskrev i høringen et spørsmål fra en grunneier i Baggerudberga om potensialet for vannkraftutbygging i Brunerbekken som renner gjennom området. Statsforvalterens vurdering er at dette ikke er samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt ut fra beregninger gjort gjennom NVEs kartløsning Nevina. Potensialet for kraftutvinning ser ut å være lavt samtidig som det er kartlagt verdifulle, fuktighetskrevede naturtyper og arter i og inntil bekken, herunder den sterkt truede mosen råtetvebladmose. Vi bad NVE om uttale seg til dette under høringen, og tolker deres høringsuttalelse som at de er enige med oss om at Brunerbekken ikke ser ut å være et samfunnsøkonomisk lønnsomt prosjekt.

Til Nordre Land kommune: Når det gjelder punkt 1 så erfarer Statsforvalteren ingen etablert praksis med at den enkelte grunneier må ha samtykke etter jordloven § 12 ved vernevedtak etter naturmangfoldloven § 34. Temaet er ikke omtalt i rundskriv M-2/2021 som omhandler bl.a. deling etter jordloven, og heller ikke i forarbeidene til hverken jordloven eller naturmangfoldloven så langt vi kan se. Med dette som utgangspunkt er det mest hensiktsmessige å foreta en prejudisiell vurdering med utgangspunkt i lovteksten. Den sier følgende i jordloven § 12 første ledd:

«Deling av eigedom som er nytta eller kan nyttast til jordbruk eller skogbruk må godkjennast av departementet. Det same gjeld forpaktning, tomtefeste og liknande leige eller bruksrett til del av eigedom når retten er stifta for lengre tid enn 10 år eller ikkje kan seiast opp av eigaren (utleigaren). Med eigedom meiner ein òg rettar som ligg til eigedomen og partar i sameige».

Vern av skog innebærer ingen overføring av eierposisjon, opprettelse av bruksrettigheter eller deling av landbrukseiendommer. Et vernevedtak vil imidlertid begrense eiers råderett over eiendommen, herunder mulighetene for å ha det økonomiske utbyttet av enkelte av de ressurser som er spesifisert i verneforskriften, herunder skog. Andre rettigheter, f.eks. jaktrett og beiterett, vil eier fortsatt kunne disponere. Det er derfor ingen full avståelse av råderett, men naturligvis en sterkt begrenset råderett. Likevel vil dette ikke være sammenlignbart med f.eks. bortfeste eller forpaktning der råderetten for en tid overføres til noen andre. Sentralt ved vurderingen er derfor at vernevedtak ikke innebærer noen overføring av rett, det er kun en

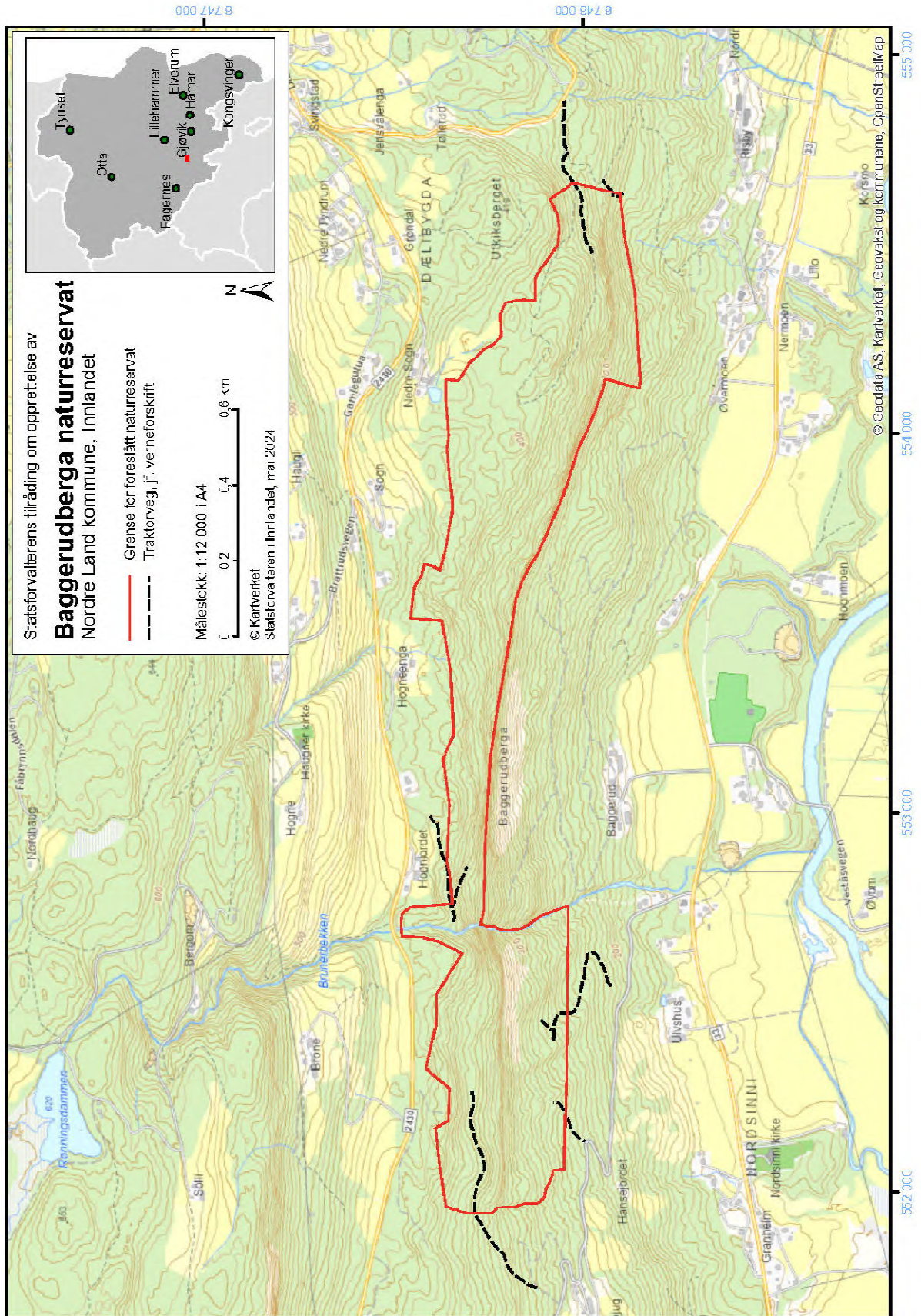
rådighetsbegrensning. Selv om denne er permanent vil det ikke være innenfor det som en etter lovteksten definerer som «deling». Ergo er det ikke nødvendig med delingssamtykke. Jordlovens § 12 vil for øvrig gjelde side om side med verneforskriften i likhet med annet regelverk.

Når det gjelder punkt 2 så har de fleste fellesveier en eksisterende andelsfordeling. Den gjelder fremdeles selv om grunneier(e) får vernet skogen sin. Slik sett har en grunneier med vernet skog de samme forpliktelsene overfor veien som før vernet. Man kan sammenligne dette med at en skogeier hogger all hogstmoden skog og slik sett ikke har "nytte" av veien til tømmerkjøring de neste 70 årene. Det fritar imidlertid ikke grunneier fra sin del av ansvaret for veien. Grunneier som får vernet skogen kan eventuelt kreve et jordskifte med krav om endret andelsfordeling i veien. I alle tilfelle er dette et privatrettslig spørsmål og staten er ikke part, og alle eventuelle erstatningskrav utenom selve skogvernet vil avvises.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Baggerudberga vedlegg 1 - Forslag til vernekart

Baggerudberga vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Baggerudberga naturreservat, Nordre Land kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en lavlandsskog i et varmt mikroklima med flere truede og rike naturtyper som kalk- og lågurtfuruskog, frisk kalkgranskog, lågurtfuruskog, kalkfuruskog, høgstaudegranskog og kalkgranskog samt sørvendte berg og rasmarker. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for mange truede og sårbare arter i flere organismegrupper.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nordre Land kommune: 16/1, 16/2, 16/3, 16/12, 18/1, 19/3, 19/38, 19/23, 32/7, 32/9, 33/2, 34/7, 35/3, 37/4, 37/6, 37/20, 38/5, 38/8, 38/9, 39/14.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 690 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- dyrelivet, herunder reirplasser og ~~hjemråder~~, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger,

bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt.

Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende

- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt
- e. bålbrenning er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av traktorveger, mobilmaster og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Vegene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet
- e. beiting
- f. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. I perioden 1. mars – 31. juli er lavtflyging, bruk av droner og modellfly og lignende, samt luftsportaktiviteter under 300 m over bakken forbudt.
- c. bruk av sykkel og hest og kjerre samt riding er forbudt utenom på stier og på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet
- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr

- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- d. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger
- e. etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- f. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- g. oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting
- h. utsetting av saltstein
- i. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og § 7 bokstav a, b, c, d, g og h.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

6.9 Snøåsen, Nordre Land kommune

Verneverdi: * (lokalt verdifullt)

Totalareal: 952 dekar

Areal skog: 809 dekar

Areal produktiv skog: 808 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et område med til dels gammel høgereliggende granskog samt truede skogtyper som rik sumpskog, høgstaudegranskog og rikmyr. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne og sårbare arter, herunder en stor forekomst av den truede lavarten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Snøåsen ligger nord for Akksjøen, ca. 6 km sør-vest for Dokka sentrum. Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone, i overgangssekksjonen mellom svakt oseanisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og høgdelaget ca. 680-795 moh. Ca. 70 % av skogen er vokser på middels bonitet, resten er på lav bonitet. Ca. 45 % er i hogstklasse 5, 25 % i hogstklasse 4, 25 % i hogstklasse 3 og 5 % i hogstklasse 2. Skogen er grandominert men med noe innslag av furu og lauv.

Arealet er kartlagt med den tidligere skogkartleggingsmetoden i 2020. Snøåsen er en nordvest-sørøstgående ås og omfatter blant annet en nordøstvendt lisode. Området har fattig berggrunn. Skogen innenfor verneforslaget varierer fra halvgammel til gammel. Den eldste skogen er gjerne flersjiktet, og spredt er det både gammel furu (flere rundt 300 år +/-) og gammel gran, men forekomsten av død ved er lav. Stedvis er tresjiktet glissent som følge av tidligere hard plukkhogst.

Det er avgrenset ett kjerneområde innenfor verneforslaget og denne er i hovedsak avgrenset på grunn av en forholdsvis stor populasjon med huldrestry (EN). Kjerneområdet er avgrenset som gammel høyereliggende granskog med verdi svært viktig (A-verdi), og verdien er utelukkende knyttet til huldrestryforekomsten. Foruten huldrestry er det funnet få andre rødlistede arter i lokaliteten, men det ble påvist 5 NT-arter, hvorav alle bortsett fra én er knyttet til gamle trær. Av død-ved arter er det foreløpig kun funnet rosenkjuke (NT) og potensiale for kravfulle arter knyttet til død ved regnes som lavt.

Området skårer lavt på de fleste gammelskogsparemetere, bortsett fra gamle trær, og lavt på stedsbetingete paremetere som rikhet, topografisk variasjon, vegetasjonsvariasjon og treslagsvariasjon. Forholdsvis stor populasjon med den sterkt truete arten huldrestry, gir høy skår på paremeteren artsmangfold. Et alternativt verneforslag inkluderer arealene i nedkant av Snøåsen hvor det er rike vegetasjonstyper (også rødlistede), og som gir området noe høyere skår på topografisk variasjon, vegetasjonsvariasjon og rikhet. Denne avgrensinga har med seg en del skog som er påvirket av hogst i nyere tid, samt en del produksjonsskog, men er verneverdig fordi det er høyt innslag av rike og rødlistede skogtyper som høgstaudegranskog (NT) (noe på grensen mot høgstaudekalkskog), rik sumpskog og nokså intakt våtmark med rikmyr. Denne avgrensa av verneverdig areal utgjør ca. 70 % av verneforslaget i denne høringa. Resterende del av verneforslaget utgjøres av myr med kantskog, noe mer påvirket av grøfting, og betraktes av Statsforvalteren som restaureringsareal som er tatt med for å både øke arealet og bedre arronderingen, men og for å med tiden utvikle tilsvarende verneverdier som beskrevet over.

Statsforvalterens vurdering er at området er av lokal verdi (*), i samsvar med kartleggingsrapporten. Området vil ikke direkte fylle noen nasjonale prioriteringer i skogvernarbeidet, men heller regionale prioriteringer om vern av skog med forekomster av rødlistet lav. Gode forekomster av huldrestry er dessuten spesielt prioritert i skogvernarbeidet.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går en traktorveger i området. Denne er avmerka på kartet. Det finnes også stier i området.

Inntil og eventuelt innenfor området utredes det nye kraftlinjer, se nærmere omtale under sammendrag av høringsuttalelsene.

Planstatus

LNFR

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Ni av områdene er de som tilrås her, mens de andre to var utvidelse av Sulustaddalen naturreservat i Østre Toten kommune og Lushaugen i Gran og Hurdal kommuner.

Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad.

Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); **grunneiere og rettighetshavere** (inkl. Vinstra kraftselskap DA); **lokale høringsinstanser:** AS Eidefoss, DNT

Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; **regionale og sentrale høringsinstanser:** Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrengsykling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbø, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det har kommet in 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almanning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune.

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder (inkl. de to områdene som var med i høringspakken med 11 områder, men som ikke tilrås nå).

Høringsinnspill

NVE har uttalt seg til høringen, men ser ingen energiinteresser innenfor Snøåsen. De ber likevel områdekonsesjonær om å kommentere verneforslaget med tanke på fremtidige planer, selv i tilfeller uten konflikt.

Elvia, Glitre Nett, Griug, Fjellnett AS og Hafslund Eco Vannkraft AS har gitt uttalelser til høringen, men disse gjelder ikke Snøåsen. Etna nett som er konsesjonær i området har ikke gitt uttalelse.

Statnett har gitt uttalelse, men har ikke merknader Snøåsen.

Bane NOR har gitt uttalelse, men har ikke merknader til Snøåsen.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslagene. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Nordre Land kommune har avgitt uttalelse til forslag om vern av Baggerudberga og Snøåsen. De ber om følgende:

1. En utredning av om vern av skogareal utløser krav om behandling etter jordlovens §12. Deling i jordloven er ikke knyttet kun til fysisk deling av eiendom, men omfatter også opprettelse av for eksempel bruksretter av et visst omfang.
2. Kommunen har skogeiendom som har felles skogsveg med teigen som er foreslått vernet på Snøåsen. Et vern vil ha en vesentlig innvirkning på muligheten og grunnlag for fremtidig oppgradering og vedlikehold av den felles skogsvegen. Kommunen forventer at det avklares hvordan vern påvirker fordeling av kostnader på fremtidig vedlikehold, og at resterende eiere av vegen må kompenseres med et erstatningsoppgjør hvis vernet areal skal tas ut av grunnlaget for veien.

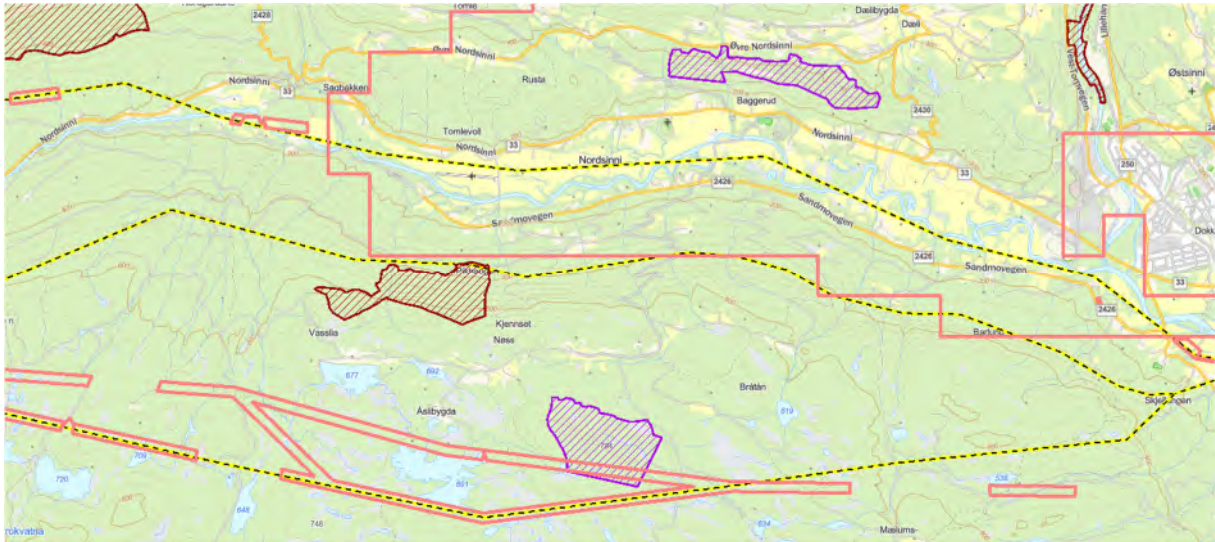
Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til vernekvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Snøåsen.

Til NVE og Elvia: Statsforvalteren bad i høringen spesielt Elvia om å uttale seg om planer for nettanlegg i området. Dette fordi det ser ut å være NiN-kartlagt en mulig kraftlinje gjennom området i 2023 (prosjektområde Håmotten). Kartleggingen er trolig knytta til planlegging av nye kraftledninger mellom Åbjøra og Gjøvik (sakstittel 132 kV Åbjøra-Gjøvik i NVE sitt konsesjonsregister). Utredningsprogrammet ble fastsatt i 2022, og linjene som vises der er ikke i konflikt med foreslåtte Snøåsen (men berører i stedet nærliggende Åsli naturreservat). Utredningsprogrammet fastslår at verneområder, både eksisterende og foreslåtte, skal inngå som tema i utredningene. Vi tolker fraværet av omtale av dette temaet i høringsuttalelsene fra både NVE og Elvia som at det ikke trenger å være noen konflikt mellom disse mulige fremtidige linjene og foreslått vern av Snøåsen.

Figur som viser gule/svartstipla linjer som ligger inne for utredning i konsesjonssak 132 kV Åbjøra-Gjøvik, og rødt omriss som viser areal som er NiN-kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. Lilla skraveromtårde lengst sør i figuren er Snøåsen.

Til Nordre Land kommune: Når det gjelder punkt 1 så erfarer Statsforvalteren ingen etablert praksis med at den enkelte grunneier må ha samtykke etter jordloven § 12 ved vernevedtak etter naturmangfoldloven § 34. Temaet er ikke omtalt i rundskriv M-2/2021 som omhandler bl.a. deling etter jordloven, og heller ikke i forarbeidene til hverken jordloven eller naturmangfoldloven så langt vi kan se. Med dette som utgangspunkt er det mest hensiktsmessige å foreta en prejudisiell vurdering med utgangspunkt i lovteksten. Den sier følgende i jordloven § 12 første ledd:

«Deling av eigedom som er nytta eller kan nyttast til jordbruk eller skogbruk må godkjennast av departementet. Det same gjeld forpaking, tomtefeste og liknande leige eller bruksrett til del av eigedom når retten er stifta for lengre tid enn 10 år eller ikkje kan seiast opp av eigaren (utleigaren). Med eigedom meiner ein òg rettar som ligg til eigedomen og partar i sameige».

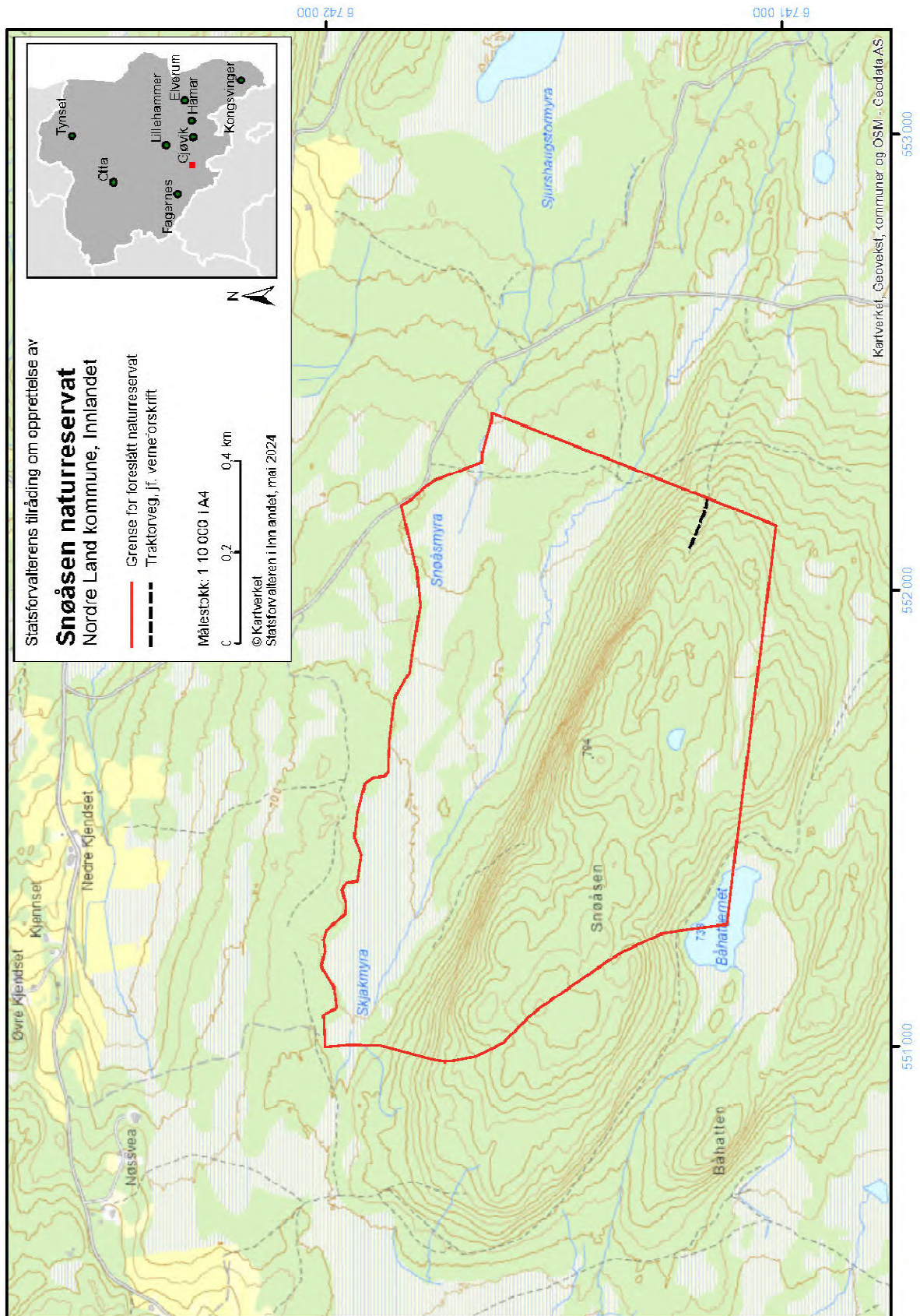
Vern av skog innebærer ingen overføring av eierposisjon, opprettelse av bruksrettigheter eller deling av landbrukseiendommer. Et vernevedtak vil imidlertid begrense eiers råderett over eiendommen, herunder mulighetene for å ha det økonomiske utbyttet av enkelte av de ressurser som er spesifisert i verneforskriften, herunder skog. Andre rettigheter, f.eks. jaktrett og beiterett, vil eier fortsatt kunne disponere. Det er derfor ingen full avståelse av råderett, men naturligvis en sterkt begrenset råderett. Likevel vil dette ikke være sammenlignbart med f.eks. bortfeste eller forpaktning der råderetten for en tid overføres til noen andre. Sentralt ved vurderingen er derfor at vernevedtak ikke innebærer noen overføring av rett, det er kun en rådighetsbegrensning. Selv om denne er permanent vil det ikke være innenfor det som en etter lovteksten definerer som «deling». Ergo er det ikke nødvendig med delings-samtykke. Jordlovens § 12 vil for øvrig gjelde side om side med verneforskriften i likhet med annet regelverk.

Når det gjelder punkt 2 så har de fleste fellesveier en eksisterende andelsfordeling. Den gjelder fremdeles selv om grunneier(e) får vernet skogen sin. Slik sett har en grunneier med vernet skog de samme forpliktelsene overfor veien som før vernet. Man kan sammenligne dette med at en skogeier hogger all hogstmoden skog og slik sett ikke har "nytte" av veien til tømmerkjøring de neste 70 årene. Det fritar imidlertid ikke grunneier fra sin del av ansvaret for veien. Grunneier som får vernet skogen kan eventuelt kreve et jordskifte med krav om endret andelsfordeling i veien. I alle tilfelle er dette et privatrettslig spørsmål og staten er ikke part, og alle eventuelle erstatningskrav utenom selve skogvernet vil avvises.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at området blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i samsvar med høringsforslaget.

Snøåsen vedlegg 1 - Forslag til vernekart

Snøåsen vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding – Statsforvalteren i Innlandet mai 2024

Forskrift om vern av Snøåsen naturreservat, Nordre Land kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, jf. § 37 og § 62 [og § 77]. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et område med til dels gammel høgereliggende granskog samt truede skogtyper som rik sumpskog, høgstaudegranskog og rikmyr. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne og sårbare arter, herunder en stor forekomst av den truede lavarten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nordre Land kommune: 9/6, 9/13, 15/2.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 950 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt
- b. dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt
- c. det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende

- d. bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt
- e. bålbrekking er forbudt unntatt med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt
- e. beiting
- f. vedlikehold av traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy
- b. bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom på stier og på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet
- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- d. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med andre kjøretøy enn lett beltekjøretøy som nevnt i § 6 andre ledd bokstav b
- d. gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- e. merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger
- f. etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- g. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- h. oppsetting og vedlikehold av gjerder og sanketrær i forbindelse med beiting
- i. utsetting av saltstein
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav a, b, d, e, h og i.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

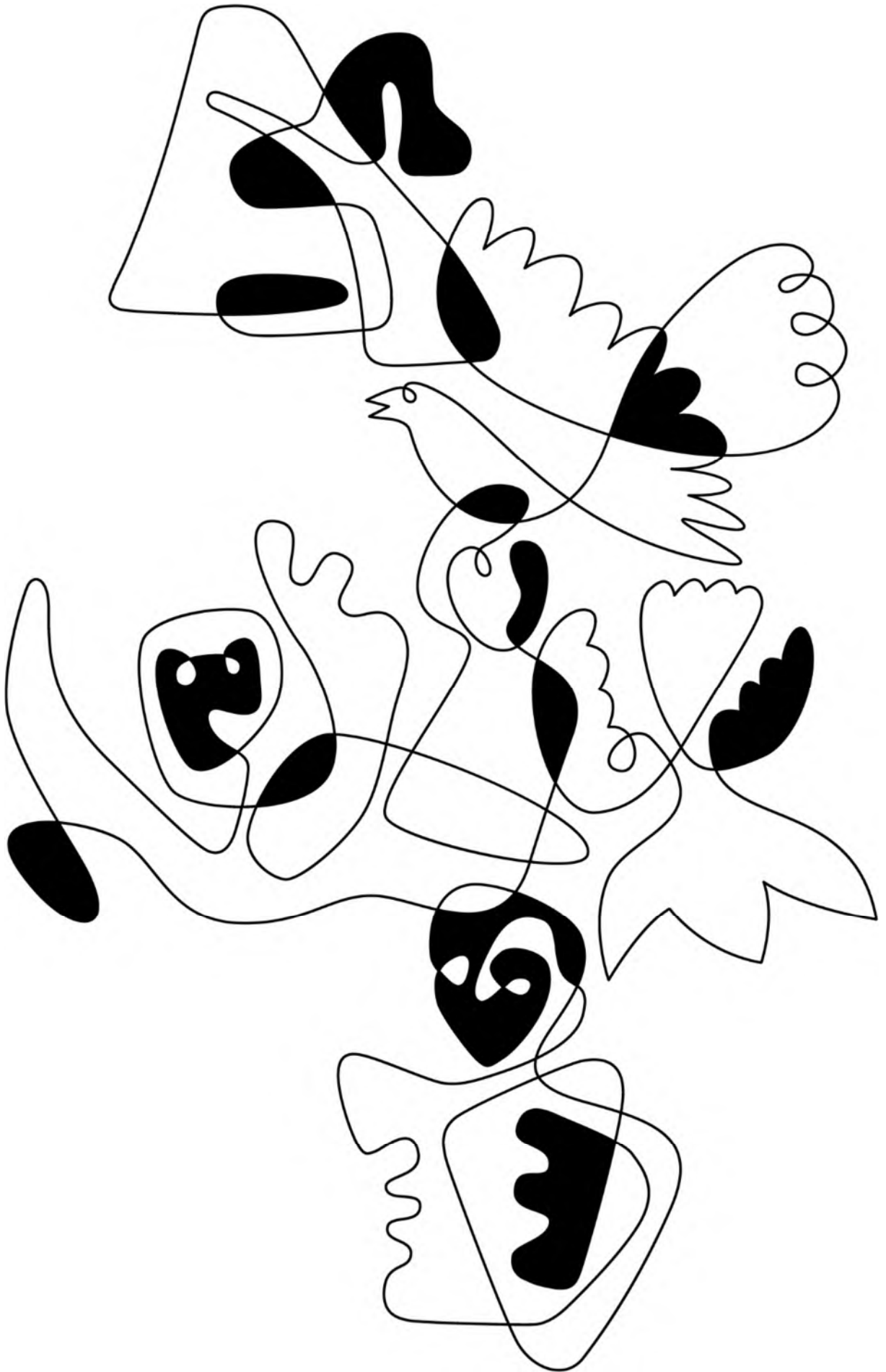
§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

STATSFORVALTEREN I INNLANDET

Postboks 987, 2604 Lillehammer | sfinpost@statsforvalteren.no | www.statsforvalteren.no/innlandet

